

IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
-LJUDSKA PRAVICA-
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
Cena izdaja vsak dan razen
petka - Cena 14 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1936 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

Predsednik Tito obiskal beograjski sejem

Velik napredek letošnjega sejma tehnike in tehniških izdelkov je napravil na predsednika republike velik vtis - Zlasti razveseljivo je napredek naše industrije v izdelovanju novih strojev - Priznanje ustvarjalnosti naših delavcev, inženirjev, tehnikov in delovnih ljudi nasploh

Beograd, 1. sept. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo III, kjer so razstavljeni izdelki strojne in industrijske motorjeve. Precej dolgo se je pomudil pri koji industrijske motorjeve iz Rakovice, kjer so njegovo pozornost vzbudili razni stroji. Zanimal se je tudi za izdelke tovarne »Prvomajske«, li-varne »Zelesa« iz Kikinde ter za

stroje raznih nemških, italijan-skih in drugih trdk, ki so vse v tej dvorani razstavile svoje naj-novejše izdelke. Potem ko si je ogledal vse koje v tej dvorani, je obiskal razstavo ZDA, ki ima svoje prostore na začetku dvorane II. Predsednik republike se je zani-mal za stereofotografski aparat

in radijski sprejemnik, ki upo-rablja sončno energijo, ter za podobne izdelke. Pri vходу v glavni del te dvorane, kjer raz-stavljajo kemijska, elektro- in kovinska industrija, so navzoči obiskovalci in razstavljalci po-zdravili predsednika Tita s top-lim ploskanjem. Pazljivo si je ogledal razstavljene izdelke in večkrat vprašal, ali naše tovarne izdelujejo nekatere izmed njih v serijah.

Pri koji podjetja za avtomati-zacijo in elektroniko so predse-dniku republike in njegovemu spremstvu prikazali delovanje avtomatiziranega vrtnalnega stro-ja z elektronskim številčnim upravljanjem. Ta vrtnalni stroj dela s preluknjanim trakom, ki so na njem podatki z delavniški-mi risbami. Tudi v tej dvorani

so skupine obiskovalcev pozdrav-ljale predsednika republike s pristrnim ploskanjem, na katero je ozdravljajal z mahanjem roke.

Po krajšem bivanju v Klubu poslovnih ljudi si je predsednik republike ogledal tudi razstav-ljene izdelke na odprtem delu sejma. Med navdušenim ploska-njem obiskovalcev si je najprej ogledal razstavljeni prostor indu-strije traktorjev in strojev »Beo-grad«. Tam mu je direktor te tovarne Svetozar Milivojević po-kazal nekaj vrst traktorjev, ki jih izdelujejo v tej tovarni, in sicer traktorje za koruzo, vino-gradništvo in hmeljarstvo ter priključne naprave za te trak-torje. (Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik Tito s spremstvom na beograjskem sejmju

Obisk Montgomeryja

Beograd, 1. sept. (Tanjug). - Jutri bo prispel v Beograd na dvodnevni obisk maršal Montgo-mery, ki se bo v kratkem umak-nil iz aktivne službe v britanski armadi. Med njegovim obiskom v Beogradu ga bo sprejel pred-sednik republike Josip Broz-Tito.

Izmenjava brzojavk

med Hansom Christianom Hansenom in Edvardom Kardeljem

Beograd, 1. sept. (Tanjug) Po svojem odhodu iz Jugoslavije je danski ministerski predsednik in zunanji minister Hans Christian Hansen poslal podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Edvar-du Kardelju to-le pozdravno br-zojavko:

»Ob zaključku mojega obiska Vas prosim, da sprejmete moje najtoplejšo zahvalo za prisrčno gostoljubnost. Pozdravljam spremljevalce. Iskreno se veselim, ker mi boste vrnili obisk.«

Podpredsednik Zveznega izvrš-nega sveta Edvard Kardelj je od-govoril s to-le brzojavko:

»Najlepše se vam zahvaljujem za Vaše pozdrave. Tudi jaz se veselim, ker se bom lahko z Vami ponovno srečal na Danskem. Pri-srčen pozdrav vam, gospe Han-sen in vsem, ki so bili z Vami.«

Sergej Kraigher v Damasku

Damask, 1. sept. (Tanjug). - Član Zveznega izvršnega sveta in sekretar za industrijo ZIS Sergej Kraigher je prispel v Damask, kjer je danes prisostvoval otvori-tvi mednarodnega sejma.

ZAČETEK DELA DRUGE MEDNARODNE KONFERENCE O MIROLJUBNEM IZKORIŠČANJU ATOMSKE ENERGIJE

Mednarodni sporazum nujen

Pričakujeje, da bodo objavili še neznane tehnične podatke o pridobitvah na področju atomske energije

Zeneva, 1. sept. (Reuter). Danes dopoldne se je začela v Zenevi mednarodna konferenca o miroljubnem izkoriščanju atomske energije. Konferenco je začel generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld, na njej pa sodeluje 5000 atomskih strokovnjakov in opazo-valcev iz 66 dežel, med njimi tudi iz Jugoslavije. Delegacijo jugoslo-vanskih atomskih znanstvenikov vodi profesor akademik Pavle Savić.

Pričakujejo, da bodo na konfe-renci v Zenevi objavili številne, javnosti doslej še neznane tehni-čne podatke o pridobitvah na po-dročju atomske energije. Za kon-ferenco, ki je pod okriljem OZN, so pripravili skupno 2200 znanstvenih referatov.

Ko je generalni sekretar OZN Hammarskjöld pozdravil delegate, je dejal, da je očitna potreba, da bi dosegli mednarodni sporazum o številnih fazah dela z atomsko energijo.

Francoski visoki komisar za atomsko energijo prof. Francis Perrin, ki predseduje konferenci, je poudaril prepričanje, da bodo na konferenci dosegli »popolno od-pravo skrivnosti« na področju atomskega znanstvenega raziska-vanja. Prof. Perrin je izjavil, da je področje kontroliranih termonu-klearnih reakcij »poslednje pred-nje oporišče«, kjer se zmeraj pri-krivajo podatke.

Hammarskjöld, ki je prekinil svojo »misijo miru« na Bliznjem

Pineau proti ustavi

Pariz, 1. sept. (Reuter). Bivši francoski zunanji minister, so-cialist Christian Pineau je izjavil, da bo na referendumu dne 28. septembra glasoval proti usta-vi, ki jo je predložila De Gaullo-va vlada.

Nove štiri mladinske brigade iz Bill za avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb

Doslej je sodelovalo pri gradnji nove ceste že 7500 mladincev iz Bosne in Hercegovine

Sarajevo, 1. sept. (Tanjug). Na avtomobilsko cesto Ljubljana-Zagreb so odpotovali štiri mla-dinske brigade iz Bosne in Herce-govine, v katerih je kakih 500 mladincev in mladink. V briga-dah iz livanjskega in mostarskega okraja je kmečka mladina. Na gradbišču ostaneta dva meseca. V ostalih dveh brigadah je delavska mladina iz industrijskih podjetij Zenice in Tuzle. Ti dve brigadi bosta na avtomobilski cesti delali mesec dni.

Doslej je gradilo avtomobilsko

EVROPSKO PRVENSTVO V PLOVANJU
Waterpolo
Jugoslavija-Poljska
4:0 (3:0)
Zah. Nemčija-Bolzarija
8:1 (5:0)

Diplomatska kronika

Beograd, 1. sept. (Tanjug). - Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku DR Vietnam Ho Si Minhu tole brzo-javko:

»Ob narodnem prazniku Demo-kratske republike Vietnam Vas prosim, tovariš predsednik, da sprejmete najlepše čestitke, ki vam jih pošiljam v imenu jugoslo-vanskih narodov in v svojem ime-nu kot tudi iskrene želje za napredek vietnamskega naroda in za Vašo osebo srečo.«

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poslal zunanjemu ministru DR Vietnam Farn Van Dongu naslednjo brzo-javko:

»Prosim Vas, da sprejmete mo-je iskrene čestitke ob narodnem prazniku Demokratične republike Vietnam.«

sameznih dežel za atomske načrte največje važnosti, da bi posamez-ne države »realistično ocenile še neurejene probleme«. Pozdravil je dejstvo, da so »nekateri poslednjih ovir za objavljanje podatkov« pravočasno odstranili pred konferen-co. Rekel je, da upa, da bo konfe-rencia bolj osvetlila vprašanje, kda-je moč pričakovati, da bo začela atomska energija tekmovati s kla-sičnimi energetskimi viri.

Konferenci so poslali brzojavne pozdrave predsednik ZDA Eisen-hower, sovjetski ministerski pred-sednik Hruščev, britanski ministri-ski predsednik Macmillan, pred-sednik francoske vlade De Gaulle in kanadski ministerski predsednik Diefenbaker.

Popoldne je bila prva redna plenarna seja, na kateri so raz-pravljali o pridobivanju električ-ne energije iz jedrske energije.

Zvečer je bil v Palači narodov v Zenevi svečan sprejem za urad-ne udeležence konferencie, ki so se ga udeležili tudi člani jugoslo-vanske delegacije.

PRED USTAVNIM REFERENDUMOM V FRANCIJI

Izredne parlamentarne volitve že septembra?

Radikalni in socialistični voditelji proti novi ustavi, ki jo označujejo kot »poskus upostavljanja osebnih oblasti« in »nedemokratsko omejevanje pravic skupščine« - Katoličani in neodvisni za vladin predlog

Pariz, 1. sept. (Tanjug). - Fran-coska vlada je imela danes izred-no sejo, na kateri je proučila pri-pombe državnega sveta ob osnut-ku nove ustave.

Uradno poročajo, da bo pred-sednik vlade De Gaulle v četrtek pred člani parlamenta in diplo-matskim zborom objavil franco-skim volivcem besedilo osnutka ustave in zahteval od njih, da na referendumu glasujejo za vladin osnutek.

Zelo živahno aktivnost, ki se je ob tem začela, karakterizira danes sklep pretežnega števila poli-tičnih strank, ki so zastopane v parlamentu, da še ta ali prihodnji teden skličejo izredne kongrese in konference svojih vodstev zaradi priprav tako za kampanjo pred re-ferendumom kakor tudi za izredne parlamentarne volitve, ki bodo najverjetneje že v septembra, ker ni dvoma, da bo vladin osnutek ustave gotovo sprejet.

Tri največje parlamentarne stranke: komunisti, katoličani in neodvisni, so že sprejele dokončna stališča do osnutka nove ustave. Komunisti so sklenili pozvati vo-lje člane in simpatizerje, naj gla-sujejo proti tej ustavi, ki jo ozna-čujejo kot »poskus upostavljanja osebnih oblasti« in »monarhistič-ne sistema«. CK KP Francije bo v soboto razpravljaj o možno-stih skupnih akcij proti reviziji ustave z ostalimi levičarskimi skupinami.

Voditelji katoliškega narodno-republikanskega gibanja in desni-čarske stranke neodvisnih so se med tem že izjavili za vladin pred-log ustave. Nejasno je samo še sta-lišče socialnih demokratov in ra-dikalov, katerih frakcije so različ-nih mnenj. Pričakujejo, da bodo prihodnji teden na kongresu ra-dikalov v Lyonu dovolili svojim članom svobodo glasovanja po osebni prepričanju, medtem ko ne izključujejo možnosti razdora v vrstah socialistov, ki se bodo prav tako sestali na izredni kon-gres že v začetku prihodnjega tedna.

Najvplivnejši radikalni in so-cialistični voditelji, med njimi Mendès France in Albert Gasie, so se že izjavili proti novi ustavi za-radi »nedemokratskega omejeva-nja pravic skupščine« in »plebis-citnega značaja«, katerega je pred-sednik vlade dal pripraviti na-ustavni referendum.

IZID NADOMESTNIH VOLITEV V OBCINI METLIKA IN SEMIČ

Dr. Jože Vilfan izvoljen za republiškega poslanca

Metlika, 1. septembra. - Včeraj so bile v 113. volilni enoti, ki obsega občini Metlika in Semič, nadomestne volitve za poslanca za republiški zbor Ljudske skupščine LRS. Kandidiral je generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan, ki so ga volivci izvolili za poslanca z veliko večino glasov. Na 47 voliščih so ljudje v glavnem že dopoldne volili. Skupno se je volitev udeležilo 90,8% volilnih upravičencev, od katerih jih je 97,5% glasovalo za kandidata dr. Jožeta Vulfana, neveljavnih glasov pa je bilo 2,5%.

Na nekaterih voliščih so zaključili volitve že zgodaj dopoldne, ko so volivci 100-od-stotno oddali svoje glasove. Tako je bilo na Grabrovcu pri Metliki, na Skemljevcu, na Hrastu, v Dragi, na Dobravcih in še ponekod drugod. V semiški občini pa so prvi zaključili volitve na Planini in v Črmošnjicah. Vasi in vo-

lišča so bila ob tej priložnosti lepo okrašena, volitve pa so vsepovsod potekle v najlepšem redu. N. M.

TALJ ZOPET NA KONJU

Po Petrosjanovem porazu se je položaj pod vrhom hudo zapletel - Matanović že tretjič rešil ladjo pred argentinskim torpedom

Portorož, 1. sept. (Od našega posebne-ga dopisnika.) - Navzlic sinočnje-mu nedeljskemu razpoloženju so se stvari v turnir-skih dvoranah za-sukale precej dru-gače, kakor je ka-zalo v začetnih dveh urah boja. Namesto obetane-ga miru je na ne-katerih bojiščih presenetljivo zav-rljalo bo žive Fisher in Szabo, ki je v dramatičnem napadu skušal streti ameriškega dečka. Toda Bobby se ni dal kar tako povoziti, grizel je nohte in trafil čas, dokler ni hladno dal dame za trdnjavo in loveca. Hipoma se je jadrno zasukalo in Szabo bi trda predla, če bi imel Fisher kaj več časa. Tako se je velika drama končala neodločeno.

orožjem vdrl v črni tabor in Pe-trosjan se je v 41. potezi vdal.

Neikirh je nekako z lahkoto premagal Cardossa, dr. Filip pa Füstera. Pachman se je proti Benkōju, ki je strategično popolno-ma nadigrat češkoslovaškega pr-vaka, rešil poraza z večim šah-om. Panno in Olafsson sta se po razmeroma medlem boju razša-la. Med tremi prekinjenimi partijami je povzročil največ skrbi ma-lono izgubljeni položaj Matanovi-ća proti Rossetu. Ali v današnjem nadaljevanju je Matanovi-ć že tretjič pokazal, da je mojster in pol v sumljivih končnicah. Proti vsem trem Argentincem Sanguinettiju, Pannu in Rossetu, je bil štrikrat pred matom. Premnogi bi obupal, ali Matanović se je rešil in z remiji ukanil vse tri Argentine. Za vse tri vrago-lje lahko rečemo samo: »Bravo, Matanović! Bronstein je zmer-no poizkušal ustaliti zmago proti De Greiffu, še s šestnajsto potezo je glodal Kolumbija, dokler ni s 57. potezo ponudil remi. Dr. Filip je že po nekaj potezah realiziral dobljeno pozicijo proti Neikirhu Fisher je v 90. potezah po dveh prekinitvah premagal Sherwina

Položaj po XVI. kolu: Talj 11 (+), Petrosjan 10,5 (+), Olafsson 10 (+), Matanović 9,5, Benkō, Bronstein, Fisher, Gligorić, Pach-man 9, Averbah 8,5 (1), dr. Filip, Panno, Szabo 8,5, Larsen 7, Nei-kih 7 (+), Sanguinetti 6,5, Sher-win 5,5 (1), Rosseto 4,5, Cardosso 4, Greiff 2,5, Füstera 2 (+) točki. Od III. do XVI. kola je bil Pe-

trosjan večinoma sam v vodstvu, na vrhu tabele je sedaj Talj sam. Za njim je cela vrsta velemoj-strov, med njimi kakor malo ču-do vodi Fisher. V prihodnjih pe-tih kolih bo vroče, kar se le da. Pod vrhom je sedaj gneča ka-ndidatov za zmagovito šestorico, ki pojde na turnir kandidatov, Talj, Petrosjan in Olafsson bodo še počivali v enem kolu. Položaj je zapleten in vsaka napoved za celotno zmagovito šahovnico je prehudu tvegana. Z ozirom na nasprotnike (Neikirh, Füstera, Rosseto, Benkō in Fisher) ima naš Gligorić precej lažje stališče ka-kor Matanović, ki ga čakajo še Benkō, Fisher, Bronstein, Averbah in Lašsen. F. Gerželj

VPRIMERENA PREDPRED- za torek, 2. septembra 1958 Delno sončno, spremenljivo oblačno nočne temperature med 10 in 14, v Pri-morju 20, najvišje dnevne temperature 28 stopinj C.

Organizacija uprave v ljudskih odborih

S sprejemom zakona in uredebe o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov se je problem organizacije uprave v ljudskih odborih dokaj zaostri. S temi predpisi je bilo znatno število opravil iz dotadnje pristojnosti okrajnih ljudskih odborov prenesenih v pristojnost občinskih odborov. Pri slednjih je to povzročilo težnjo po mehanični razširitvi upravnega aparata in povečanju števila uslužbencev, ne da bi poprej analizirali delovna mesta in proučili probleme organizacije uprave v celoti.

Na drugi strani so okrajni ljudski odbori tudi po prenosu opravil iz svoje pristojnosti obdržali dotadnjo organizacijsko strukturo in so v glavnem nadaljevali s staro delovno metodo glede na občinske odbore. Najpogosteje so to opravičevali s tem, da občinski ljudski odbori še niso sposobni opravljati vsa dela, ki sodijo v njihovo pristojnost. Spriču tega ni prišlo do nikakršnega zmanjšanja števila uslužbencev okrajnih odborov, marveč je narobe opaziti težnjo po naraščanju njih števila.

Prav tako so posamezni zvezni in republiški upravni organi z navodili in drugimi usmerjalni ljudske odbore glede organizacije upravnih organov na ustreznem področju uprave, pri čemer so določeni naj bi za opravljanje dela s področja posameznih resorov ustanovili posebne upravne organe ter so v nekaterih problemih določili tudi število uslužbencev. Ob takšnem parcialnem urejanju problemov organizacije uprave ni spoštevali, da pomeni upravni aparat ljudskega odbora eno celoto in da je moč vprašanje organizacije uprave urejati samo, če upoštevamo upravo v celoti.

Osnovna načela za organizacijo uprave v ljudskih odborih so bila določena z republiškim zakoni o organih državne uprave. Ti zakoni so določali, katere sekretariate morajo obvezno imeti okrajni ljudski odbori in katere sekretariate in ostale organe uprave lahko ljudski odbori sami ustanovijo. Kar zadeva organizacijo občinske uprave, stonijo zakoni na načelu, da mora biti v občinah praviloma sekretariat kot enotni organ uprave, da pa je treba v bolj razvitih ustanoviti oddelke, odseke in druge samostojne organe.

Okrajne in občinske uprave so, razen v občinah z enotnim sekretariatom, organizirane po resorakem načelu. Tako je prišlo do ustanovitve velikega števila samostojnih organov z neznatnim številom uslužbencev. V praksi obstajajo sekretariati, ki imajo le tri do pet uslužbencev, ter oddelki, ki imajo eno do tri uslužbence in podobno. Zaradi pomanjkanja kadrov z ustreznimi kalkulacijami so za načelnike posameznih upravnih organov pogosto imenovali ljudi, ki nimajo ne potrebne strokovne ne organizacijske izobrazbe, kar je bilo v škodo pravilnemu vodstvu dela teh organov.

Takšen položaj terja posebne ukrepe za ureditev organizacije uprave v ljudskih odborih. Predvsem je potrebno določiti enotna načela, na katerih naj stoji organizacija uprave, zlasti v občinskih ljudskih odborih. Prav tako je treba pravno in organizacijsko jasneje določiti položaj uprave tudi ljudskim odborom ter posebno njene funkcije. Jasneje je treba določiti tudi pooblastila zveznih in republiških organov, kar zadeva predpisovanje organizacije in sistematizacije ozirom pogojev in strokovnih kvalifikacij za posamezna delovna mesta v upravi ljudskih odborov.

Zaradi tega se bodo ta in prihodnji mesec v vseh ljudskih odborih temeljito lotili proučevanja organizacije uprave. Pri tem bo pomagal tudi Odbor za organizacijska in upravna vprašanja Zveznega izvršnega sveta, ki bo sestavil teze za splošna načela o organizaciji uprave v občinskih in okrajnih ljudskih odborih. Pričakovati je, da bo sklican septembra sestanek s predstavniki ljudskih odborov, na katerem bi razpravljali o načelih organizacije uprave v ljudskih odborih. N. K.

PRED LETNO SKUPŠČINO ZVEZE KMETIJSKO-GOZDARSKIH ZBORNIC JUGOSLAVIJE

Povečanje prirastka in vrednosti gozdov pogoj tudi za napredek lesne industrije in gradbeništva

Zaradi neracionalne sečnje in zastarelih načinov vzdrževanja gozdov vse večje težave v pokrivanju naraščajočih potreb po lesu — Potrebno se bo usmeriti tudi na umetne gozdne kulture

V Beogradu bo 4. in 5. septembra letna skupščina Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije. Med drugim bodo na tej skupščini razpravljali tudi o problemih gozdarstva in o ukrepih za napredek lesne proizvodnje.

Referat, ki so ga pripravili za to skupščino, opozarja, da je naša država med najbolj gozdnatimi v Evropi, ker odpade več kot tretjina površine na gozdove. Toda zaradi neracionalne sečnje in zastarelih načinov vzdrževanja gozdov krijejo naši gozdovi s svojim prirastkom čedalje večje naše potrebe po lesu, ki nenehno naraščajo.

SAMO 8 MILIJONOV HEKTAROV GOZDOV NA 9,5 MILIJONA HEKTAROV GOZDNE POVRŠINE

Kakšno je stanje naših gozdov, je najbolje razvidno iz podatka: izmed skupno 9,5 milijona hektarov gozdne površine v naši državi rastejo gozdovi le na 8 milijonih ha, medtem ko je 1,5 milijona ha golih zemljišč. Razen tega odpade okrog 2 milijona ha na razredčene in zapuščene gozdove in gmajne. Torej je moč v gospodarske in druge namene izkoriščati le okrog 80 % oziroma 6 milijonov ha gozdov.

Kar zadeva stare gozdove, iz katerih dobivamo najboljše industrijske surovine, odpade nanje le 4,5 milijona ha, ostalo pa so mladi gozdovi. Zelo neugodno je razmerje med iglastimi in listnatimi gozdovi, zaradi česar dobivamo mnogo več lesa za kurjavo, malo pa industrijske hlodovine. Tudi letni prirastek dreves na hektar je zelo nizek, samo tri kubične metre.

Jugoslovanski statistiki na mednarodnem zasedanju

Beograd, 1. sept. (Tanjug). V Bruslju so sinoči odpotovali direktor Zveznega zavoda za statistiko Ante Novak, profesor Ekonomske fakultete v Ljubljani dr. Dolfo Vogelnik in namestnik direktorja Zveznega zavoda za statistiko dr. Miloš Macura, ki bodo prisostvovali zasedanju Mednarodnega statističnega inštituta.

Zaradi nizkega prirastka in slabe sestave gozdov, kot tudi zaradi stalnega naraščanja potrebnje lesa in lesnih izdelkov nastajajo čedalje večja nesorazmerja med lesno proizvodnjo in potrebnjo, kar lahko spravi v nevarnost razvoj lesne industrije in gradbeništva.

Referat za skupščino poudarja, da je treba izhod iz tega položaja poiskati tako, da povečamo prirastek in vrednost sedanjih gozdov z novim gozdomarjem in racionalnim izkoriščanjem lesa.

Treba se je usmeriti tudi na umetne gozdne kulture s selekcijo rastlin ob uporabi agrotehnik.

Referat nadalje obravnava organizacijske, kadrovske in druge probleme lesne proizvodnje. Posebno poudarja potrebo po ureditvi statusa gozdnih gospodar-

stev, ki zaradi svojega položaja polproračunskih ustanov niso zainteresirana na uspehu in rentabilnosti gospodarjenja in se ne borijo za bolj racionalno proizvodnjo, za nova sodobna sredstva in nove metode vzdrževanja gozdov.

Julija 88.000 turistov na kvarnerski rivieri

Od aprila do konca julija je bilo okrog 300.000 več prenočnin kakor lani v istem času

Reka, 1. sept. (Tanjug). Po podatkih Turistične zveze je bil tujski promet na kvarnerski rivieri v juliju doslej največji. V turističnih okrajih reškega okruga se je mudilo v tem mesecu 88.000 turistov ali 8000 več kakor lani v juliju. Še bolj je naraslo število prenočitev. Letos v juliju je bilo 812.000 ali nad 170.000

več kakor lani. Tudi v avgustu je bil turistični promet zelo živahen.

Letošnji turistični promet na kvarnerski rivieri je bil večji kakor v katerem koli prejšnjem letu. Od aprila do konca julija je bilo 1.363.000 prenočnin ali približno 300.000 več kakor lani.

SKUPNA SEJA OKRAJNEGA KOMITEJA ZK OKRAJNEGA ODBORA SZDL MARIBOR

DOSLEJ UREJENA SETEV NA DVEH TRETJINAH PŠENIČNIH POLJ

V nekaterih kmetijskih zadrugah bodo družbene organizacije prevzele pobudo za hitrejše sklepanje pogodb za izpolnjevanje setvenega načrta

Maribor, 1. sept. — Okrajni komitej ZK in okrajni odbor SZDL sta danes na skupni seji razpravljala o nalogah družbenih organizacij in izpolnjevanju proizvodnih načrtov v gospodarstvu, pri sklepanju pogodb za setev najodnosnejših sort pšenice in pri pripravi obnih zborov kmetijskih združenj ter volitvah združenjskih svetov. Po razpravi sta sprejela tudi ustrezne sklepe.

Podpredsednik okrajnega ljudskega odbora Tine Lah je v poročilu o proizvodnji v letošnjem prvem polletju poudaril, da so že na seji okrajnega ljudskega odbora v začetku julija opozorili na razne slabosti v delovnih kolektivih, vendar doslej ni opaziti izboljšanja. To velja predvsem za hitrejše naraščanje števila zaposlenih kot proizvodnje v zvezi temu, da je bil letni načrt izpolnjen v prvem polletju s 47,3 %. Letni načrt bo verjetno, sodeč po izkušnjah iz prejšnjega leta, gotovo izpolnjen, a to ne zadovoljuje. To pomeni, da organi delavskega upravljanja in družbene organizacije doslej niso opravile svojih nalog.

Bolje kaže izvoz podjetij mariborskega okruga, ki se je v republiškem merilu povečal od lanskih 22 % na 26 % ter znaša 1583 milijonov dinarjev v prvih šestih mesecih. To sicer nekoliko zaostaja za lanskim izvozom v istem času, vendar spreminjen razme-

re pri izvozu kažejo, da bo do konca leta lahko izpolnjen celoletni načrt.

Sklepanje pogodb za sodelovanje pri pridelovanju najodnosnejših sort pšenice kaže, da je mnogo odvisno od vodilnih ljudi v kmetijskih zadrugah. Nekateri zadrugi so setveni načrt že izpolnili, vtem ko nekatera vodstva

trde, da pri njih ne gre, čeprav so sklenjene pogodbe že za skoraj dve tretjini v mariborskem okraju predvidenih površin. Zakaj v nekaterih kmetijskih zadrugah ne gre, se vidi iz tega, da niti vodilni zadrugniki še niso sklenili pogodb. V takih zadrugah morajo prevzeti iniciativo družbene organizacije.

Okrog 500 novih slušateljev na visokih šolah za izpolnitev teoretičnega znanja ljudi iz prakse

Zagreb, 1. sept. (Tanjug). V tri visoke šole v Zagrebu, namenjene izpolnitvi in poglobitvi teoretičnega znanja ljudi iz prakse, se bo vpisalo letos jeseni kakih 500 novih slušateljev. Skupaj s 400 študenti, ki se že šolajo na teh

šolah, se bodo letos oziroma v štirih letih usposobili, da bodo prevzeli odgovorne funkcije v gospodarskih podjetjih in organizacijah. Visoka gospodarska šola bo sprejela kakih 150 rednih in izrednih slušateljev, ki so že opravljali odgovorne funkcije v gospodarstvu. Razen slušateljev iz Hrvatske se bodo šolali na njej tudi študentje iz drugih republik, kjer takšnih šol še nimajo.

V delavnici »Kompas« na Reki izdelujejo zdaj v serijah tri vrste kompasov za manjše ladje in rešilne čolne. Letno bodo izdelali kakih 70 velikih ladijskih kompasov in nad 350 kompasov za manjše ladje in rešilne čolne. Zvezna uprava pomorskega in rečnege prometa je že dovolila uporabo teh kompasov na naših ladjah. S tem bomo prihranili precej deviz.

V septembru in oktobru bo diplomiran prvi rod študentov visoke upravne in visoke gospodarske šole, vpisan pred dvema letoma. Sadovi njihovega dveletnega dela potrjujejo upravičenost teoretičnega izpolnjevanja ljudi, ki so si na prejšnjih odgovornih položajih pridobili velike delovne in življenjske izkušnje in ki lahko tako še bolj uspešno izpolnjujejo svoje naloge.

Predsednik Tito na beograjskem sejmu

(Nadaljevanje s 1. strani)

torje in stroje za graditev manjših cest, med katerimi je zlasti zanimiv osemtonski valjar. Na prostoru med dvorano II in dvorano I, kjer je bilo mnogo obiskovalcev, si je predsednik republike ogledal razstavljeni motorna vozila domačega in tujeja izdelka, kakor je prototip kamiona za dolge proge z zmogljivostjo 130 KS, ki jih bo začela tovorna v Pribuju leta 1961 izdelovati v serijah, nadalje velike avtobuse, izdelane tudi v tej tovarni. Nekaj časa si je predsednik ogledoval tudi izdelke tovarne »Zmaj« iz Zemuna, kjer je prikazano delovanje mnogih razstavljenih strojev.

Predsednik republike je obiskal tudi studio beograjske televizije ter se zanimal za njen program in delovne pogoje. Po ogledu sejma je dal predsednik Tito v prostorih uprave jugoslovanskim novinarjem kratko izjavo o svojih vtisih.

IZJAVA TOVARIŠA TITA O VTISIH S SEJMA

»Lahko rečem, da je napravil letos name globok vtis velik napredek, ki ga je dosegel beograjski sejem. Opazil sem, da je ta sejem na visoki ravni ne samo v tehničnem oziru, t. j. po organiziranosti in razstavljenih izdelkih strojne in industrije za široko potrošnje, marveč prav tako tudi po izbiri.

Ze za 100 milijard sklenjenih kupčij na beograjskem sejmu tehnike

Beograd, 1. sept. (Tanjug) Do večera so bile na drugem mednarodnem sejmu tehnike sklenjene kupčije za kakih 100 milijard. Med domačo industrijo in trgovino so bile sklenjene kupčije v vrednosti okrog 90 milijard. Po sklenjenih dogovorih bodo naše tovarne izvozile v tujino za 5,4 milijarde deviznih dinarjev blaga, vtem ko znaša vrednost sklenjenih kupčij 4,3 milijarde deviznih dinarjev.

V upravi sejma poudarjajo, da se bo s sklenitvijo novih pogodb in realizacijo že začelih poslov ta znesek znatno povečal, ker so se že začeli razgovori o novih dogovorih.

Predvsem moram reči, da me zelo veseli in da je napravil name globok vtis napredek naše industrije v izdelovanju novih strojev. Dobil sem vtis, da naši industrijski izdelki, orodni stroji in drugi, prav nič ne zaostajajo za tujimi, n. pr. za izdelki iz zahodnih dežel, ki so industrijsko visoko razvite. Seveda se moram tu predvsem zahvaliti našim delovnim ljudem za izredno vne-
me, kajti naši inženirji, delavci, tehniki in drugi so prispevali svoje ustvarjalne sposobnosti in v kratkem času in v marsikaterem oziru dosegli tudi najbolj razvite dežele. K temu jim čestitam.

Ko se je mudil v upravi sejma, je predsednik Tito tudi v knjigo vtisov napisal besede pohvale našim delovnim ljudem: »Letošnji beograjski velesjem« je napisal, »nudi izredno nazorno sliko po svoji organiziranosti, kakor tudi po izbiri in kakovosti razstavljenih izdelkov. Zlasti ljubo mi je, da sem se lahko prepričal o zelo visoki ravni ustvarjalnosti naših delavcev, inženirjev, tehnikov in naših delovnih ljudi nasploh. Mislim, da lahko brez pretiravanja rečemo, da naši izdelki, naši stroji in razni izdelki za široko potrošnje, prav nič ne zaostajajo za drugimi iz zahodnih dežel.«

DIMINOGENJ

ZA PRODAJO TOBACNIH IZDELKOV MANJ GROSISTIČNIH PODJETIJ, KI PA NAJ BODO MOCNEJŠA

večala svoj letošnji plan za 3,5% nad lansko realizacijo, ker je sicer še v skladu z naraščanjem potreb. Nekatera druge tovarne v državi pa imajo letošnji indeks proizvodnje od 110 do 115%. Tržišče je začelno in zaloge se kopičijo. Med proizvajalci je nastala tečma za tržišče.

V državi je okoli 34 in samo v Sloveniji 22 grosističnih podjetij »Tobake«. Ljubljanski okraj ima tri taka grosistična podjetja, koperski celo pet itd. Razumljivo je, da ob taki nasičenosti z grosističnimi podjetji le redka predstavljajo večje resnično grosistično podjetje. Večina njih so manjša podjetja, celo samo s 24 milijoni dinarjev letnega prometa. Ob takem podatku je skorajda smešno govoriti še o grosistu, saj vsaka večja detajlistična trgovina ustvarja večji letni promet. Od proizvajalcev dobivajo grosisti 6% rabata na tobačne proizvode, od tega pa dajejo 3,5 do 5% rabata detajlistom. Torej jim resnično ostane zelo malo sredstev za lastno uporabo. Zato je večina te podjetij brez večjih lastnih investicijskih sredstev. Taka podjetja živijo zaradi, ter je razumljivo, da skušajo dobiti robo pod čimugodnejšimi pogoji. Tovarne pa na drugi strani v iskanju novih možnosti za pomoč na tržišču kaže nudijo grosistom razne ugodnosti. Javna tajnost je na primer, da dajejo tovarne embalažo zastojni itd.

je cena določena, kvaliteta pa vedno bolj standardna glede na vrsto cigarete. Tu ne more biti konkurenca glede cene, kar bi morda opravičevalo obstoj večjih med seboj konkurenčnih podjetij. Tudi v kvantiteti ne gre za bistvene razlike, bolj za okus posameznih kadilcev. To vprašanje je še posebno aktualno, če vemo, da se toliko in toliko podjetij »Tobak« umetno vzdržuje, da nimajo lastnih sredstev za najmanjše investicije, da so njihovi uslužbenci slabo plačani (nekateri tržakanti imajo ob polni zaposlitvi komaj 7500 dinarjev mesečne plače) itd. Na drugi gledano v celoti, pa imamo zaradi takih podjetij le veliko režijo ob njihovem sorazmerno majhnem prometu.

O tem so razpravljali tudi na Trgovinski zbornici LRS ter sklepali, da je treba postopoma preiti na čimmanj grosističnih podjetij. Predlagali so, da naj bi imel vsak okraj le eno grosistično podjetje. Toda kot vse kaže, to ni po volji nekaterim iz teh podjetij, saj kljub priporočilu zbornice in Sekretariata za blagovni promet LRS še ni nobenega vidnega uspeha.

Na Trgovinski zbornici LRS nam je v razgovoru o teh problemih Zora Subašić dejala: »Ti sta grosistična podjetja, ki se ne morejo vzdrževati sama, bi po mojem mnenju morala prenehati obstajati, kajti težko moramo, da izločimo čimveč posrednikov med proizvajalcem in potrošnikom. Tako bomo tudi najlažje urejali razmere na tržišču. Razen tega pa naj bi si tržakite pomagale tudi a prodaje druge drobne galanterije, če ne bodo izboljšali svoje gmotno stanje.«

ENA IN DRUGA STRAN MEDALJE

Javna tajnost je, da vse tobačne tovarne v državi »tiščijo« zaloge. Proizvajalci tobačnih tovarn v Jugoslaviji se z letom v leto večja. Ljubljanska tobačna tovarna je po-

PREDLOG TRGOVINSKE ZBORNICE LRS: MANJ GROSISTOV

Vsa ta dejstva so več ali manj znana. Ob takem razmišljanju pa se nam vsiljuje vprašanje, čemu toliko grosističnih podjetij za blago, ki je državni monopol, ter mu

V Ljubljanski tobačni tovarni

Nova faza protijugoslovanske gonje

Gonja, ki jo uprizarjajo proti Jugoslaviji v ZSSR, Kitajski in vzhodnoevropskih deželah je več mesecev, je prišla nedavno v novo fazo. Zdej je dobila nekatero nove oblike in smeri, ki jih, milo rečeno, ne spremljajo dobri nameni.

Ce so si pobudniki te gonje v začetku prizadevali, da bi kolikor toliko ohranili ideološki in teoretični videz, ima zdaj gonja značaj neposrednih, neobzdranih napadov na našo zunanjo in notranjo politiko ter na njene nosilce. Teoretični okvir, v katerih se je uradno začela, so se po neogibni notranji logiki kaj hitro pokazali kot pretesni in prešibki. »Antirevizionistična« ideološka gonja, sloneča ne na znanstvenih marksističnih analizah, marveč na pačenju in krivem prikazovanju postavk iz programa ZKJ, in sicer iztrganih iz njihovega živega konteksta, ni mogla dolgo prikriti svoje filozofske in miselne klavnosti. Zlasti je ni mogla prikriti, ko so jo odkrito prenesli na področje meddržavnih stikov v Jugoslavijo, na torišče političnih in gospodarskih vezi, od oddaljenih dohodnih gospodarskih sporazumov do neizpolnjevanja obveznosti iz tekoče trgovinske menjave ter drugih oblik gospodarske in političnega pritiska.

Tedaj je prišlo povsem jasno na dan, da ne gre in da pravzaprav že od začetka ni šlo za nekakšno teoretično razpravljanje. Ze s tem se je pokazala tudi vsa šibkost dotedanje »ideološke« gonje, ki je morala razen tega — tako ozko dogmatična, sklerotična, neinventivna in prepisovalna — kmalu postati svojemu občinstvu tudi dolgočasna. Zato je bila potrebna transfuzija krvi, gonji je bilo treba dati novo »hrano« — novo akcijsko področje, obrniti je bilo treba tudi proti »konkretnim« podatkom.

Tako so se začeli skrbno orkestrirani napadi na jugoslovansko zunanjo in notranjo politiko tako v celoti, kakor tudi v posameznih vidikih. Ti napadi so slonele na istih ideoloških neli seveda na istih ideoloških metodah, kakor članki, ki naj bi bili teoretičnega značaja. Glavne moči svojih argumentov ter črpa iz objektivne analize dejstev ter realnih materialnih odnosov in gibanj, s čimer se je marksistična publicistika zmerom razlikovala od žoltega buržoaznega tiska — marveč prav iz prastarega orožja tega tiska, iz dezinformacij, krivega prikazovanja dejstev in iz izmišljotin.

Da se o tem prepričamo, zadostuje bežen pogled na časnike in radijske oddaje v ZSSR in deželah vzhodnega bloka, razen Poljske.

Moskovska »Pravda« je na pr. te dni v članku v dramaturiziranim naslovom »Po tujih arizij« napadla naš časniki »Borbo«, ker je nekoga dne objavil sliko ameriškega diplomata Murphya, drugi dan pa povzel kratek komentar iz »New York Timesa«. Iz tega povzema »Pravda« v neizbranih besedah daljnosežne sklepe o jugoslovanski zunanji politiki, ki jo imenuje ameriško. To je milo rečeno, dokaz zlobne volje in slabih namenov.

Jugoslovanski tisk je svobodni, socialistični tisk. Jugoslovanski tisk ima svoje tradicije, svoje prakso, svoje obveznosti do bralcev, da jih vsestransko in objektivno obvešča o razmerah na svetu ter o slediših posameznih dežel in njihovih vlad. Razen svojih objavlja tudi druge informacije in komentarje (med njimi tudi »Pravdine«), ne glede na to, ali se z njimi strinja ali ne, da bi svojim bralcem nudil realen vpogled v stanje mednarodnih odnosov. Težnje, da bi stvarnost prikazal v sfrizirani ali popačeni obliki, so njegovi praktični tuje.

Pri »Pravdi« pa je stvar drugačna. »Pravda« je zamolčala in prikripla svojim bralcem celo vrsto jugoslovanskih dejanj, ukrepov in naporov, na torišču mednarodnih stikov, kakor na pr. dejstvo, da je jugoslovanska vlada prva obsodila ameriško vojaško intervencijo v Libanonu, da je takoj razvila široko državniško in diplomatsko dejavnost za odstranitev krize na Srednjem vzhodu, da je aktivno prispevala k iskanju miroljubnega izhoda iz te krize, na izrednem zasedanju Generalne skupščine ZN, katere sklicanje je prva predlagala itd. Namesto takšnih elementov uporablja »Pravda« za presojo celotne zunanje politike neke dežele kot edino in izključno podlago osamljeno vzeto informacijo v »Borbi« o pisanju »New York Timesa«.

Zakaj ravna »Pravda« tako? Zato, da z dezinformacijami in vsakršnim nasilnim fabriciranjem ustvarja v svoji javnosti določeno vzdušje proti Jugoslaviji.

Kakšne metode uporabljajo zdaj v ta namen, kaže tudi primer z albanskim emigrantom Spatom. Albanski poslanik v Beogradu, ki je kršil obvezne norme spodobnega vedenja diplomata v tuji deželi, je sklical tiskovno konferenco, na kateri ga ni prav nič motilo, ko je pred domačimi in tujimi novinarji na zelo primitiven in nespodoben način izrekel najhujše žalitive in psovke na račun dežele, katere gostoljubnost uživa, in njenih organov. To izjavo je tisk dežel Vzhodnega bloka takoj kar najbolj na široko objavil. Ostalo pa ni pri tem. Nastalo je neskončno čarovniško kolo: albanski veleposlanik v Moskvi je kmalu — kar je nekaj povsem neobičajnega, ker gre za tretjo deželo — na isto temo ter z istim slovarjem in psihologijo sklical tiskovno konferenco. Tudi o tej konferenci so široko poročali. Potem so storili isto albanski veleposlanik v Pekingju. Pragi. Varšavi in tako po vrsti. Tako je neki bivši žandar Mussolinijevih okupacijskih oblasti, ki je od leta 1945 doslej živel v politični emigraciji v Zahodni Nemčiji, nenadoma, kar čez noč, postal narodni heroj.

Avtorji te politično-propagandne akcije seveda prav dobro vedo, kako stvari stoji in kakšen je pravi obseg tega primera. Toda njim za dejstva sploh ne gre. V resnici je bilo treba, čeprav z umetnimi in docela neobjektivnimi sredstvi, nenehoma vzdrževati visoko temperaturo protijugoslovanske gonje in političnega pritiska na našo deželo, ker je dotedanja »teoretična« kritika še prehitro izžrpala svoje plitve ideološke virov.

»Borba« je svoj čas obširno in dokumentirano pisala o primeru z izmišljotino o dozdnevem sodelovanju Jugoslavije v pomorskih manevrih Atlantske zveze, ki jo je objavil »Sovjetski flote«. Vzlic uradnemu zanikanju je ta izmišljotina po zakonu verizne reakcije prepotovala celo vrsto časnikov, glasil komunističnih in delavskih partij dežel Vzhodnega bloka. Ti časniki so prav tako ob prikrikanju resnice svojimi bralcem ne samo zamolčali stališče Jugoslavije v zadnji krizi na Srednjem vzhodu in naše napore za odstranitev te krize, ki je orozala svetovni mir, marveč so šli celo tako daleč, da je n. pr. nekajinski »Mladinski list« dne 28. avgusta, brez slehernega srma napisal tole:

»Titova skupina pravzaprav nikoli ni začela nobene stvarne akcije, da bi pomagala Egiptu, Siriji, Indoneziji, Alžiriji itd. v njihovem boju proti imperializmu. Ti ljudje ne le da niso pomagali, marveč so zmerom, kadar dalj miroljubne narode, stali na strani imperialistov in napadali socialistični tabor. Ti ljudje so zmerom aktivno podpirali Združene narode, ki so bili pod kontrolo ZDA, da so se vmešavali v notranje zadeve drugih dežel.«

Ne da bi verjel svojim očem mora človek res ponovno prebrati to besedilo, da se še enkrat prepriča, da prikazuje jugoslovansko zunanjo politiko prav tako, in sicer še pod zastavo obrambe »čistosti marksizma«. Razume se, da to nima in ne more imeti nobene zveze s stvarnim marksizmom, s stvarno načelno komunistično razpravo in kritiko. Da uporabimo Shakespearovo parafrazo — ko da je tu čas skočil iz svojih klopov! In tako v tej ali oni varianti teče ta motna propagandna reka neresnic in zavestnih dezinformacij od »Sovjetskega flota« in moskovske »Pravde« do »Zen Min Zi Bao«, »Takung Bao« itd. ter nazaj.

Pozornost vzbuja zlasti uporaba izredno grobega, pravega psovalnega besednjaka, ki se razen vsega drugega odlikuje tudi s pomanjkanjem elementarne človeške spodobnosti, kar je zlasti značilno za kitajski tisk. V osvetlitev bomo navedli ne posebno iskani primer s trojnimi naslovom, ki so ga v časniku »Peking Min Zi Bao« napisali nad neki protijugoslovanski članek:

»Nesramno obkrovanje kitajsko-sovjetskih razgovorov v slogu melodij, ki so jih (Jugoslavnici) sprejeli kot ukaz svojega cesarja. — Jugoslavija je mrčes, v katerem odmevajo ameriški glasovi. »Pravda« je objavila članek, v katerem obsoja Jugoslavijo zaradi umazane in satanske dejavnosti.«

Ce izvzamemo zloglasno dobo Informbiroja, takšen slog in jezik, v katerem imenujejo celo deželo mrčes, nima analogije v zgodovini delavskega tiska. Njegovi odliki sta bili zmerom načelnost in moč argumentov, ne pa niz-

kotni, prostaški slovar. Vprašanje jezika in sloga je sicer predvsem vprašanje oblike, toda tudi stopnje človečnosti in občevanju med ljudmi in narodi. Ni bilo zaman že davno rečeno, da stoji za slovom človek. Za obliko politične akcije stoji tudi določena, bolj ali manj adekvatna politična in družbena vsebina, določene politične težnje in nameni.

Na podoben način pišejo tudi o notranjem življenju Jugoslavije. Vtem ko se »Pravda« te dni srdito jezi in razburja, da jugoslovanski cariniki pregledujejo sovjetske potnike, ki prihajajo v Jugoslavijo, čeprav je to naloga in posel vseh carinikov na svetu, razen morda v deželah vzhodnega bloka, kadar gre za sovjetske državljane, — piše kitajski teoretični časnik »Rdeča zastava« v številki z dne 16. avgusta v članku z naslovom: »Ali imajo v Jugoslaviji presežek na torišču proizvodnje mleka?« tudi tole:

»Domače mleko uporabljajo za pitanje prašičev, vtem ko istočasno večjo količino mleka z označbo »Proizvedeno v ZDA« prodajajo na trgu in tako potrošnike navajajo, da so še bolj hvaležni Združenim državam Amerike. Kakor so izjavili jugoslovanski voditelji, so ta ameriška živila slabe kakovosti »najbolj zaželeno« blago na mednarodnem trgu. Da niso morda storili tega z namenom, da bi Jugoslavijo spremenili v pravo »Ameriko v malem«?«

Iz tega ni moč povzeti drugega sklepa, kakor da je postal ta tisk slabši od Hearstovega. Omalovaževanje dejstev, množična uporaba dezinformacij in neresnic, preziranje lastnih bralcev in podcenjevanje njihove sposobnosti samostojnega presojanja, to so njegove bistvene poteze. Ta tisk, ki ne more delati časti svetlim tradicijam proletarske publicistike, tudi naravno računa s tem, da njegovi bralci nimajo nobene druge možnosti, da bi bili obveščeni o pravem stanju stvari in dejstev. Zato so bralci v teh deželah tudi prisiljeni, da se uče spretnosti branja med vrsticami, da se s težavo prebijajo skozi motne valove dezinformacij ter iščejo slučajno izgubljeno zrnce dejstev.

Razume se, da ni naša stvar, marveč je stvar njegovih bralcev, da je ta tisk takšen. To je predvsem vprašanje njegove odgovornosti pred lastno javnostjo. Toda tisto, kar nas tu izključno zanima in kar nas mora zanimati, je, da se na takšni podlagi in s takšnimi metodami informiranja z določenimi nameni ustvarja v javnosti teh dežel tudi določeno razpoloženje proti socialistični Jugoslaviji in njenim narodom. Za kakšno razpoloženje pa gre, nam dovolj sami zase govore že doslej navedeni primeri.

Naposled, da omenimo še tale moment: Tudi licemerstvo je postalo lastnost propagande.

»V resnici« je govoril Radio Moskva v srbohrvatskem jeziku 10. avgusta »ni nobene gonje proti Jugoslaviji. Pravzaprav celo tisti, ki si je izmišlil to bajko, zelo dobro ve, da narodi Sovjetske zveze, LR Kitajske in drugih socialističnih dežel goje najbolj odkritosrčno in najbolj prijateljska čustva do bratskih narodov Jugoslavije.«

Isto najdemo v deveti številki »Komunistične, teoretične revije CK KP SZ:

»Marksistično-leninistične partije teh dežel kritizirajo revizionistična gledišča jugoslovanskih voditeljev, nikakor pa ne jugoslovanskega ljudstva in njegove dežele. V tisku teh partij ni takšnih izpadov, v katerih bi obtoževali jugoslovansko ljudstvo.«

Ta teza je torej postala vladajoča v propagandnih organih dežel vzhodnega bloka. Kaj ta teza pravzaprav pomeni? Kakšen je njen načelni in praktični smisel? Kaj pomeni to, ko pravi — mi nismo proti jugoslovanskemu ljudstvu, bog varuj, mi smo proti njegovemu »revizionističnemu« vodstvu? Ali si je v zgodovini, ki je polna mednarodnih sporov in spopadov, sploh kdorkoli drznil v propagandi odkrito nastopati proti drugemu narodu? Kdo bi bil tako neumen, da bi kaj takšnega počel? Druga je stvar, kar tiče samo prakso stikov z drugimi narodi. Daljna in bližnja zgodovina nam nudita dovolj naukov.

Naj se zato nihče ne vara, da bi lahko ta licemerska formula vzbudila pri jugoslovanskih delovnih ljudeh odmev Dobro bi bilo, da bi v tem oziru ne gojili nobenih utvar!

M. Vitorović

SE VEDNO NI DOKONČNEGA SPORAZUMA

Na ravni veleposlanikov

Politični odbor Arabske lige se bo omejil na obravnavanje dnevnega reda Generalne skupščine OZN

Kairo, 1. sept. (Tanjug). Na sežu Arabske lige so sporočili, da se bodo rednega zasedanja njenega političnega odbora, ki se bo začelo 6. septembra, udeležili veleposlaniki, ne pa zunanji ministri, kakor je bilo prvotno določeno.

Uradni predstavniki Lige pravijo, da je ta sklep posledica zaposlenosti ministrov Iraka, Jordana in Libanona, ki naj bi se med zasedanjem političnega odbora v svojih prestolnicah sestali z generalnim sekretarjem ZN Hammarskjöldom.

Generalni sekretar ZN bo te dni nadaljeval potovanje po Srednjem vzhodu, da bi uveljavil resolucijo Generalne skupščine o umiku tujih čet iz Libanona in Jordana. V obveščenih krogih v Kairu pa menijo, da je glavni vzrok sklepa, da se sestanka političnega odbora ne bodo udeležili

PO NEUSPEHU V NATO SE SPOR NADALJUJE

»Ribiška vojna«

Ostre kritike britanskega ravnjanja — Spore je treba reševati s pogajanjem, ne pa z demonstracijo vojaške sile.

London, 1. sept. (Tanjug). — Britanska vlada je davi objavila poročilo o sporu z Islandijo v zvezi z ribarjenjem, v katerem izraža obžalovanje zaradi neuspeha razgovorov v Stalnem svetni Atlantske zveze v Parizu, na kateri so skušali doseči kompromis. Hkrati je britanska vlada izrazila pripravljenost, da nadaljuje pogajanja o sporu z Islandijo bodisi na sestanku ministrov ali pa na sestanku izvedencev v okviru Atlantske zveze. Ker ni bil dosežen noben sporazum, je rečeno v poročilu, mora britanska vlada zaščititi pravice britanskih ribičev na odprtem morju.

Islandski sklep o razširitvi teritorialnih voda od 3 do 12 milj od obale je začel veljati opolnoči. Britanske ribiške ladje pa so že zaplule v islandske vode in bodo ribiči pod zaščito ladij britanske vojne mornarice lovili v vodah, ki so znotraj področja islandskih teritorialnih voda, segajočega 12 milj od obale.

Današnji »Arbeiderbladet«, ki izhaja v Oslu, piše, da je demonstracija britanske vojaške sile v islandskih vodah napravila na Norveškem slab vtis in da je ribarjenje pod zaščito topov zelo nenavada stvar. Nihče ne misli, pravi časnik, da so Britanci tako ob pamet, da bodo uporabili svoje topove, in se vprašuje, čemu so potem poslali v islandske vode svoje vojne ladje. Časnik meni, da bo Islandija posledje še odločneje vztrajala pri svojem

sklepu. Norveški ribiči ne bodo skušali prekoračiti meje, ki jo je določila islandska vlada.

Pariz, 1. sept. (AP) Predstavnik severnoatlantskega pakta je nocoj izjavil, da bo stalni svet NATO razpravjal o predlogu Danske, naj bi bil v okviru rednega septembrskega zasedanja sveta poseben sestanek zunanjih ministrov pakta. Po danskem predlogu naj bi ministri razpravljali o sporu med Veliko Britanijo in Islandijo.

Kakor poroča Reuter je nocoj izjavil zunanji minister Islandije Gudmundson, da je vlada Islandije poslala britanski vladi oster protest zaradi kršitve zakonitih pravic Islandije s strani britanske mornarice.

Mednarodni kongres biokemikov

Dunaj, 1. sept. (Tanjug). Pod pokroviteljstvom predsednika avstrijske republike dr. Schärfa se je začelo danes na Dunaju šestdnevno zasedanje IV. mednarodnega kongresa biokemikov. Prisostvuje mu okrog 4000 delegatov, znanstvenikov in strokovnjakov ter gostov iz več kot 50 evropskih in drugih dežel, ki so članice Mednarodne unije za biokemijo.

Za kongres, katerega delo bo večinoma potekalo v posebnih komisijah v več kot 30 dvoranah in učilnicah v univerzitetnem poslopu, so že prijavili 1670 referatov o najnovejših rezultatih v uporabi biokemije. Nad 40 jugoslovanskih znanstvenikov in strokovnjakov je

silniti in dohodkih, bodo takoj prisilno reparitrali v Alžirijo.

Te izredne vojaško-policijske ukrepe so uvedli po številnih diverzantskih napadih alžirskih komandosov v Franciji, do katerih je prišlo v zadnjem tednu. Glavni cilji teh sabotaž so bili skladišča bencina in petrolejske rafinerije. Skladišče nafte v marsejski luki, ki so ga prvič napadli pred sedmimi dnevi in je popolnoma uničeno, še vedno gori. Komandosi so sinoči napadli vladni urad za alžirske zadeve v središču Pariza, nedaleč od Opernega trga. Policija ni dobila nobenega napadalca.

Alžir, 1. sept. (Reuter) Danes so bili na področju Dalia v Zahodnem Alžiru končani tridnevni boji med alžirskimi borci in francoskimi silami. V teh bojih je s francoske strani sodelovalo več pehotnih bataljonov ob podpori letalstva. Francoski viri poročajo, da je bilo v bojih ubitih 57, ranjenih pa 32 Alžircev, medtem ko o svojih izgubah ne poročajo.

zunanji ministri, v tem, da se arabske dežele niso dokončno sporazumele o morebitni okrepitvi Lige z učinkovito uporabo medarabskih sporazumov, revizijo njene Ustanovne listine in z nekaterimi osebnimi spremembami. Isti krogi so prepričani, da so se arabske dežele med zasedanjem Generalne skupščine v načelu sporazumele o sestanku političnega odbora, ki bi se ga udeležili zunanji ministri. V to je privolil tudi Jordan, katerega predsednik vlade in zunanji minister je izjavil, da je pripravljen odpotovati v Kairo, Hammarskjöld pa je izrazil željo, da bi govoril z zunanjimi ministri arabskih dežel, če bi se sestali v Kairu.

V Arabski ligi pravijo, da se bo politični odbor zato omejil na običajno redno obravnavanje dnevnega reda Generalne skupščine ZN in da bo skušal vskladiti gledišča arabskih dežel o problemih, ki jih bo obravnaval. Odbor bo med drugim obravnaval alžirski problem in vprašanje britanske akcije na ozemljih južnega Jemena ter pritožbo Saudove Arabije v zvezi z britansko akcijo v Amanu.

Eden izmed problemov, ki ga bo obravnaval politični odbor, so bližnja imenovanja v organih Združenih narodov in posebej kandidature za položaj predsednika Generalne skupščine. Kairski tisk piše, da večina arabskih dežel ne bo podprla kandidature sedanjega libanonskega zunanjega ministra Malika.

Zahteva po reviziji mej

Bonn, 31. sept. (AP). Predstavnik zahodnonemškega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da si Zahodna Nemčija prizadeva dobiti nazaj nekatere svoje posesti, ki so jih leta 1949 prevzela Francija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg, ko so popravljale svoje meje z Nemčijo. Zahodnonemška vlada je sprožila to akcijo v zvezi s sklepom Belgije, da bo vrnila Zahodni Nemčiji vse posesti, ki so bile zadnjih devet let pod njeno administrativno upravo. Pogajanja o vrnitvi odvzetih posesti z Nizozemsko so se že začela in pričakujejo, da se bodo končala oktobra letos.

Bonnska vlada si bo prizadevala dobiti od Luksemburga okrog 450 ha gozda v Kamerwaldu, od Francije pa 700 ha gozdov v Mundatwaldu v Weisenburgu.

Svetovna konferenca za energijo

Beograd, 1. sept. (Tanjug). V Montrealu bo od 7. do 11. septembra XII. posebno zasedanje svetovne konference za energijo, na kateri bo Jugoslavijo zastopal generalni direktor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva inž. Cedomil Miličević, ki je hkrati tudi podpredsednik izvršnega odbora te svetovne organizacije.

Predsednik indonezijske republike dr. Sukarno govori na proslavi 18. obletnice razglasitve indonezijske neodvisnosti

Indonezija ki je bila še nedavno prizorišče hudih notranjih pretresov, je že izkročila glavne ovire na poti notranje stabilizacije

Foot spet na posvetovanju

London, 1. sept. (Tanjug). Guverner Cipra Hugh Foot, ki pripise ob koncu tega tedna v London, se bo več dni posvetoval z britanskim ministrom za kolonije Lennoxom Boydrom o položaju na otoku in uveljavljanju spremenejnega britanskega načrta za Cipr. Ciprskega guvernerja, ki pride v London na poziv britanske vlade, bo sprejel tudi predsednik vlade Macmillan.

Vladi naklonjeni »Daily Telegraph« piše, da se bo Foot v Londonu posvetoval tudi o možnosti, da bi se ciprski nadškofer Makarios v kratkem vrnil na Cipr, če bi se položaj na otoku zboljšal. Britansko ministrstvo za kolonije je sporočilo, da so pozvali ciprskega guvernerja v London, da bi se nadaljevali razgovori o problemu Cipra, ki so se začeli ob nedavnem obisku predsednika vlade Macmillana na tem otoku.

MARIBORSKI GRADBENI PROBLEMI

Gline dovolj, opeke premalo

Letošnje stanovanjsko izgradnjo v Mariboru smemo šteti za rekordno v povojnem obdobju in v zgodovini mesta sploh. V izgradnji je nad tisoč novih stanovanj. Pretežno so osredotočene nove stanovanjske hiše v novem

je doslej neorganizirana stanovanjska izgradnja dobila svoje osrednje usmerjevalno telo, ki vodi dela na področju vsega mesta.

Velike naloge, ki stoje v prihodnjih letih pred zavodom, grad-

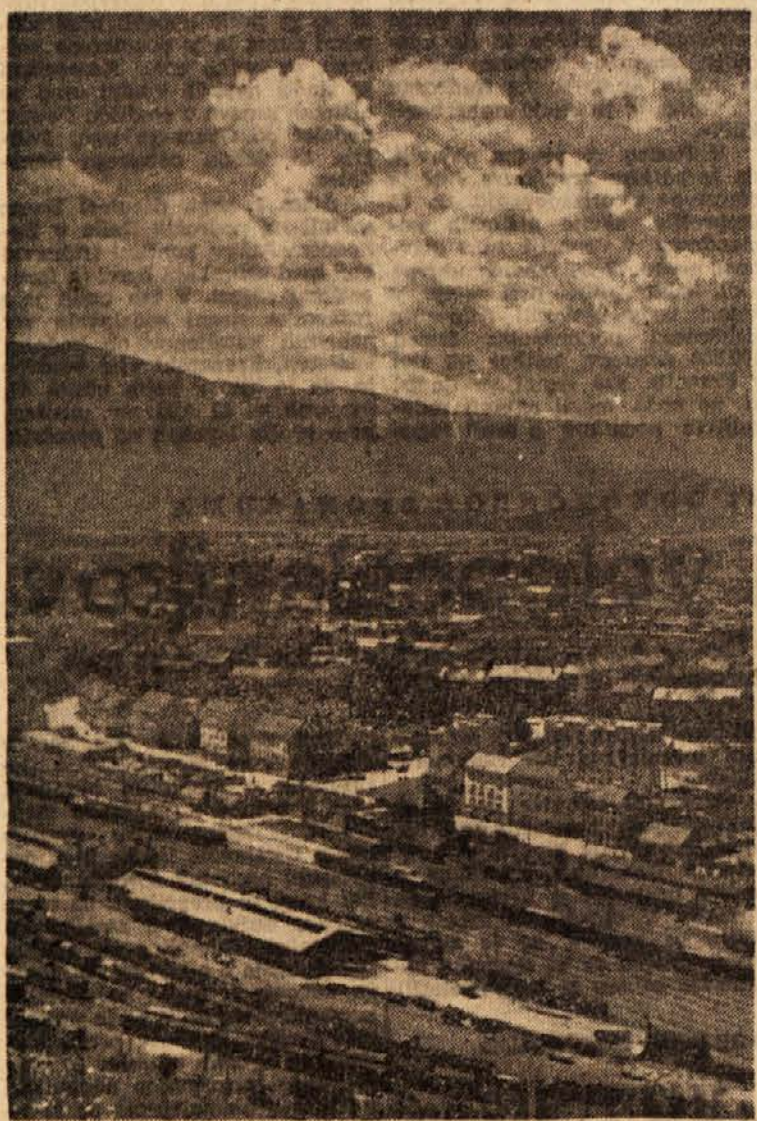
ni preveč ugodna. Opekarna Kosaški je v svoji bližini na primer izkoristila skoraj vse zaloge gline in se bori s precejšnjimi težavami. Zato bi bilo nujno oba obrata rekonstruirati, zgraditi pa tudi novo opekarno, ki bi proizvedla vsaj 12 milijonov kosov opeke. Okolica Maribora je zelo bogata na glini, zato izbira lokacije ne bi pomenila velike težave. Bolj kočljivo je vprašanje, kako zagotoviti sredstva za tak obrat. Po mnenju nekaterih strokovnjakov bi bilo najbolje močno razširiti in povečati zmogljivost katedere od bližnjih mariborskih obratov, ki leže ob Južni železnici.

Razen pomanjkanja opeke primanjkuje tudi žganega apna. Zavod priporoča občinam, ki imajo možnost, da odpro apnenico, ker si lahko s tem zagotovijo tudi del dohodkov. Podobno je tudi z nabavo gramozja in peska.

V skladu z določili družbenega

plana se ukvarja Zavod s projekti za cenejša in ekonomična stanovanja. Podatki kažejo, da znašajo čisti gradbeni stroški na stanovanje povprečno 2,3 milijona dinarjev, za ceno dvosobna stanovanja pa le 1,7 milijona dinarjev. Predvideni pa so tudi projekti za še cenejša stanovanja, tako da odplačevanje najemnine ne bi predstavljalo ovire tudi stanovalcem z nižjimi prejemki. Glede ekonomičnosti in smotrne izrabe razpoložljivih sredstev so torej doseženi zadovoljivi uspehi. Osnovno vprašanje, ki ga bo treba v čimkrajšem času rešiti, je torej povečanje zmogljivosti obrtniških obratov in proizvodnje gradbenega materiala. To pa je ovira, ki jo bo treba odstraniti s prizadevanjem vseh činiteljev, kajti čas od prvih zidarskih del do zadnje instalcijske naprave je predolg in neugodno vpliva na tišče prsilcev za stanovanja.

—dv

Panorama Maribora

naselju pri kolodvoru, v naselju stolpnih v Kamniški četrti in novi mestni četrti na Taboru. Nekaj stanovanjskih hiš, med njimi dve stolpnici, pa gradijo tudi na drugih krajih. Z letošnjo gradbeno sezono so se približali postavljenemu družbenemu planu, ki predvideva v naslednjih treh letih povprečno tisoč stanovanj na leto. Mnogo zaslug za neprekinjeno izgradnjo, pravilno uporabo sredstev in organizacijo gradnje pripada novoustanovljenemu Zavodu za stanovanjsko izgradnjo, kjer so se z vso vnemo lotili dela. Tako

benimi podjetji in vsemi gospodarskimi organizacijami, ki so vezane na stanovanjsko izgradnjo, pa terjajo tudi rešitev nekaterih perečih vprašanj. Težave pri tako obsežni izgradnji se začno pri nabavi gradbenega materiala in se končajo z notranjimi obrtniški deli na stavbah. Zaradi nerazvite obrti in šibkih zmogljivosti obstoječih obrtniških obratov za instalacijo in notranjo opremo se delo pri dokončevanju stanovanjskih poslopj zavleče na 15 do 18 mesecev. Zato bi bilo nujno povečati zmogljivost mizarških delavnic, parketarstev, plekskarstev, delavnic za cementne izdelke, električnih in vodovodnih instalacij. Kaže, da bodo morali pri tem sodelovati ljudski odbori s finančnimi sredstvi, kajti obrtniška organizacija sama za to ni sposobna.

Izkušnje letošnje gradbene sezone so pokazale, da je čisto nastal zastoj pri gradbenih delih tudi zaradi pomanjkanja gradbenega materiala. V Mariboru obratujeta dve opekarni v Ravzanju in Kosaških, katerih lokacija pa

Snežnik bo dobil novo postojanko

Lepa izletna točka Snežnik (1796 m), ki slovi po lepem razgledu preko Kamniških Alp, triglavskega pogorja, tirolskih hribov do Tržaškega zaliva, Benetk, Kvarnerja z otocjem, Velebita, je bila do nedavne brez najskromnejšega planinskega zavetišča. Zato so si lani oktobra prvič poizkušali planinci iz Ilirske Bistrice ogledati teren, kje bi lahko gradili na Snežniku planinsko postojanko. Kmalu nato so zasnovali načrt za gradnjo. Svet za prosveto in kulturo v Kopru

je nakazal za ta dom 100.000 din, občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica je prispeval 50.000 din, komanda garnizona Ilirska Bistrica pa je poslala na pomoč nekaj vojakov, podjetja v Ilirski Bistrici so pomagala s prevozni, enako tudi privatni vozniki, mladi planinci pa so pomagali material prenašati. Sedaj je planinsko zavetišče na Snežniku že pod streho! Zavetišče je zavarovano pred strelo in preskrbljeno z vodo, saj ima rezervoar z 2000 l dobre pitne vode. Planinskemu društvu Ilirska Bistrica, ki je z borimi 150.000 dinarji in požrtvovalnostjo prostovoljcev spravilo po streho planinski dom, gre pač vese priznanje.

Planinsko društvo namerava tudi notranje urediti dom, a nima za to potrebnih sredstev. Prav dobro bi bilo, če bi trud in požrtvovalnost teh planincev denarno moglo podprta Planinska zveza Slovenije in Turistična zveza. Na Snežniku se nudi obiskovalcem razen razgleda tudi bujna flora in tik pod njim so lepa smisla in letna smučišča, kjer je moči smučati še do konca junija. Na tem področju planinstva in turizem še nista dovolj razvita, kar je posledica zaviranja planinstva v teh krajih, ko so tu gospodarili še Italijani. Stanje se je sedaj seveda že zelo izboljšalo, saj prihajajo brez propadanja vsak dan domači in inozemski turisti v te kraje. Zato je res nujno potrebno usposobiti to planinsko zavetišče do kraja.

J. S.

DVE IZ CANKOVE

Bo kdo odkupil sadje?

V občini Cankova predvidevajo, da bo letos nad sto vagonov jesenskega sadja. Domačini trdijo, da že ne pomnijo tako dobre letine. Kmetovalci zelo godrnjajo zaradi visokih cen jabolk na trgih. Sami bi bili pripravljeni dati še pod določeno ceno, samo da se jabolk rešijo. Trenutno je cena obranih jabolk 9 do 10 din kilogram, industrijska pa 5 din, vendar jih nihče ne odkupuje.

Učitelj primanjkuje

Za novo šolsko leto so v cankovski občini vse pripravili tako, da se bo pouk nemoteno začel. Na teritoriju občine bodo letos tri osemletne in tri nižje organizirane šole. Zelo pa primanjkuje učiteljev. Trenutno manjka 18 učiteljev, zato bo moral biti v vseh šolah celodnevni pouk, ki bo zahteval veliko naporov učiteljev.

Tudi na Blejski Dobravi so praznovali

Kakor v številnih drugih krajih praznujejo krajevni praznik tudi na Blejski Dobravi. Vas so okrasili z zastavami in mlaji ter izvedli manjše prireditve med tednom, glavna pa je bila v nedeljo. Pred spomenikom talcev in žrtv fašizma je bila najprej spominjska svečanost s polaganjem vencev, nakar je bila na letnem telovadšču telovadna in kulturna prireditev, ki sta se je udeležila razen številnega občinstva tudi predsednik ObLO Jesenice in sekretar občinskega komiteja ZKS. Razen domačih telovadcev in pevcev je sodelovala v programu tudi godba na pihalu Svobode Javornik.

Vzlic težavam - uspeh

Hrastniška steklarna je v prvem polletju vzlic objektivnim težavam dosegla lepe uspehe.

Upravni odbor podjetja, de-

lavski svet ter osnovna organizacija ZK in sindikat se trudijo, da bi vse te nepravilnosti odpravili in v tem delno že uspevajo. Ima pa delovni kolektiv vse pogoje, da bo tudi v drugem polletju zadovoljivo rešil proizvodne naloge.

Na Jesenicah že imajo prvo stanovanjsko skupnost

Nedavnemu iniciativnemu sestanku je sledil konec minulega tedna na Plavžu s področja Jesenic ustanovni sestanek stanovanjske skupnosti. V skupnost so izvolili 29 članski svet, ki bo imel v svojem sklopu razen upravnega odbora tudi svet za finance, svet za servisno službo, svet za izboljšanje gospodinjstva in še nekatere svete. Za ustanovitev stanovanjske skupnosti, ki je prva na Jesenicah in v jeseniški občini, so pokazali prebivalci veliko zanimanje, zato je sklical občinski odbor SZDL sestanek komiteja za družbeno upravljanje in predsednikov ter tajnikov terenskih odborov SZDL. Na sestanku so se pogovorili o nadaljnjem ustanavljanju stanovanjskih skupnosti na Jesenicah, ki bodo privedli do ustanovitve skupnosti na področju Jesenic, jih nameravajo organizirati tudi na podeželju.

Zverinski umor v Pržanu

31-letni Feliks Kunstelj je s sekiro ubil svojo ženo — mater petih otrok, potem pa pobegnil

Ljubljana, 1. sept. Davi ob 5.43 se je v čisti, ki se vije skozi Pržano pri Ljubljani, zgodil zverinski umor, ki je razburil vse okoliško prebivalstvo.

Ko je 24-letna Rezka Kunstelj, rojena Zupančič, mati petih otrok, šla v družbi s svojo tovariško v službo v tovarno »Telekomunikacije«, je iz grma v redkem gozdu tri sto metrov pred tovarno skočil prednjo Rezkino mož 31-letni Feliks Kunstelj s sekiro v rokah.

Zenski sta se s krikom razbežali, Kunsteljnova je stekla proti Sentvidu, njena tovariška pa proti tovarni. Kunstelj je v nekaj skokih dohitel svojo ženo in jo z vso močjo udaril v sekiro v tilnik. Kunsteljnova se je zgrudila, obilita s krvjo.

V tem hipu se je skozi gozd pripeljal kolezar Vinko Kunčič, ki je vpljtem na pomoč pregan morilca. Trenutek kasneje je pripeljal po cesti neki motorist, kateremu je Kunčič naročil, naj nemudoma obvesti najbližnjo postajo LM, sam pa se je pogljal za morilcem, ki je izginil v hribu nad cesto. Nekaj časa mu je sledil, potem pa je morilec izgubil brez sledu.

Kunstelj je že znan organom TNZ kot kriminalca, delomrnez in kronični pijanec. S svojo ženo Rezko in petimi otroki je postopal skrajno norovo in brutalno. Skoraj siherni dan jih je divjaško pretepal, ženi pa, ki je bila v službi, je pobiral denar in ga zapravil po gostinjah. Pred dvema mesecema in pol se je žena — je potlej živela pri svojem bratu v Podgori pri Sentvidu.

Organ TNZ so takoj po umoru pričeli slediti pobeglemu morilcu, ...

hkrati pa so o dogodku z opisom morilca obvestili okoliško prebivalstvo. Morilec Feliks Kunstelj je srednje visoke postave, precej močan, okroglega obraza, običen je v temno sivo obleko, obut v čevlje z gumijastimi podplati, kot so ugotovili po sledovih. Po vsej verjetnosti se skriva v gozduh okrog Skofje Loke. T. P.

Pobegli morilec Feliks Kunstelj

Pogled na hrastniško dolino s kemično tovarno in steklarno

Proizvodni načrt za prvo polletje je bil določen 3.110.000 kg steklenih izdelkov, v tem obdobju pa so prodali 3.247.000 kg izdelkov, nekaj na račun povečane proizvodnje, nekaj pa iz zaloge. Zlasti so povečali izvoz steklenih izdelkov v inozemstvo. Lani so izvozili 339.534 kg stekla, v letošnjih prvih mesecih pa že 223.928 kg. Podatki kažejo uspešno delo hrastniških steklarjev. Uspehi v proizvodnji pa bi bili lahko še večji, če ne bi bilo med kolektivom precej nediscipliniranih članov. Neupravičeni izostanki — nekateri posamezniki so v zadnjih štirih mesecih izostali tudi od pet do osemkrat — so delo v tovarni precej zavrli. Mnogi so odšli na delo v druge steklarne, ker jih drugje bolje plačujejo. Delavci niso izkoriščali letnega dopusta za oddih, marveč so v času dopusta delali v drugih tovarnah. Razen vseh teh

Copov Joža še vedno planinec

Jože Cop, ki je bil duševni vodja alpinističnega tečaja v Vratih, je še vedno aktiven plezalec in vodil. Kop glasno je govoril našemu sodelavcu, da je v petek peljal na vrh Triglava prof. Mias Koepfend iz Ljubljane, ki je stara že 85 let. Pravi, da je trajala tura polnih 14 ur in da je še vedno »kampelica«, ki se je ustrasi številnih mladih alpinistov in je ponosen, da je Miss Koepfend izbrala za vodilca prav njega.

V imenu petih sirot

Roka, ki je včeraj dvignila sekiro (o tragičnem dogodku poročamo na drugem mestu), je uzela petim otrokom mater in rednico in bržkone za vselej zapahnila vrata med očetom in sirotami. V najnežnejših letih, ki so za formiranje človekove duševnosti najodločilnejša, so ostali sami, s strašnim bremenom, ki mu sami niso krivi.

Prav gotovo: storili bomo vse, kar je mogoče, da posledice tragedije ublažimo. Poskušali bomo zabrisati sledove včerajšnjega tragičnega dogodka in petim sirotam razodeti lepši svet in jih peljati vanj. Z mnogo truda in vztrajnosti se nam bo to nemara posrečilo. Tako vsaj želimo, saj smo to dolžni storiti, ne le zato, ker je pet otrok ostalo samih, temveč zato, ker bi morali tisti strašni zamah zadržati.

magajo odložiti marsikatero breme posamezniku in s tem tudi družbi, saj je globoko v nas zakovinjeno spoznanje, da je te goba in nesreča posameznika posredno tegoba in nesreča vse družbe.

Ni mogoče reči, da niso poskušali brezumnega dejanja že prej preprečiti. Zaradi številnih prekrškov, ki je bil zanje oče nesrečnih sirot večkrat kaznovan, zaradi stalnega popivanja in mučenja vse družine so materi, ki je včeraj tako žalostno preminula, pomagali — pozno sicer — s tem, da so dali marca letos otroke v rejo. (Pomoč je zakasnila predvsem zaradi tega, ker je bil odgovorni organ v prejšnjih letih, ko je vzlic normalnemu stanju v ogroženi družini število družinskih članov kar naprej narasčalo, preobložen z delom — odgovarjal je za tri referate — in se v vsak primer ni mogel dovolj poglediti.) Tisti čas, ko so otroci dobili rednike in se je mati umaknila k svojemu bratu, so očeta zdravili zaradi kroničnega pijanstva. Ker mož ni kazal, da je duševno bolan in družbi nevaren, se je zdraviljenju, ki terja močno voljo, izognil, tako da je pobegnil v Avstrijo. Ko so ga od tam čez nekaj časa poslali nazaj, je ostal na prostosti kol nenebren, kronični pijanec. Nad takimi pa še vse preradi

zamahnemo z roko. Seštevek vse dosedanje skrbi za nesrečno družino je bil tako tragičen dogodek v včerajšnjem jutru.

Storili smo torej premalo. Skoraj z gotovostjo namreč lahko trdimo, da bi sekira ostala na tla in v drvarnici, če bi imeli zavod, kjer bi zdravili proti alkoholizmu, dokler ne bi alkoholika, ki ga sodobna medicina obravnava kot bolnika — ozdravili. Težave in kopica drugih nalog ustanovitve takega zavoda doslej še niso dopustile. Vendar ali ne bo to z žrtvijo mogoče storiti že jutri, zlasti še, ker se je izkazalo dosedanje zdravljenje alkoholikov, čeprav drago, velikokrat neuspešno prav zaradi tega, ker jih niso zdravili pod stalnim nadzorstvom v bolniškem zavodu?

A ne le to: sekira bi ostala na tla in v drvarnici, če bi ob vseh naprednih spoznanjih o zaščiti družine, ki mnogo govorimo o njej, učinkovito zaščitili nesrečno mater in otroke že davno prej tisti, ki so zanje vedeli, tisti, ki so jih poznali.

Pet sirot zdaj obtožuje in nalaga zavzetjšo skrb in pobudo za zaščito sočloveka, ki ga pestijo taka ali drugačna bremena. Brez tega je pač sleherna, še tako sodobna in napredna skrbstvena organizacija brez vsake moči.

»KITAJSKA LIRIKA«

Ilustracija k pesnitvi Huang Jung Jua »Azhma«, baladi o kitajskih ljudeh

S prvo izdajo Kitajske lirike Alojza Gradnika smo se srečali natančno pred tridesetimi leti: bila je pravo presenečenje.

Ob sicer obsežnejši antologiji italijanske poezije, ob antologiji sodobne španske lirike in drugih pesniških prevodih, ki jih je od takrat pa do danes pripravil Alojz Gradnik, zavzema Kitajska lirika svojstveno mesto.

Ljubitelji poezije so jo sprejeli s simpatijami, kakršnih so deležne le redke knjige, redke celo med izjemnimi kvalitetami.

Na kratko: Kitajska lirika je postala del slovenske besedne kulturne zakladnice.

K prvi izdaji je kratak uvod napisal pesnik sam.

Pred sedmimi leti, 1951. leta, je pri mariborski založbi Obzorja izšla druga izdaja, ki ji je pesnik dodal nekaj novih pesmi. Uvod, poskus analize razvoja kitajske družbe in umetnosti, je napisal Branko Rudolf.

Pred kratkim smo dobili še tretjo izdajo Kitajske lirike, tokrat pri Državni založbi Slovenije. Pesnik jo je ne samo razširil, pač pa tudi izločil iz nje nekatere pesmi, ki jih najdemo v

prvi in drugi izdaji. Uvod je tokrat pripravil dr. Bratko Kreft.

In še: nekako ob istem času kot druga izdaja je izšla v Mali knjižnici Slovenskega knjižnega zavoda drobna zbirka pesmi Li-Taj-Poja, ki je v vseh treh izdajah med vsemi najmočnejše zastopana.

Cepprav druga izdaja ni še docela razprodana, tretja najbrž ne bo obležala na policah, saj je skoraj reprezentativno lepo opremljena, tiskana na lepem papirju, z originalnimi likovnimi prilagami. Je za nad petdeset strani obsežnejša od druge izdaje, na 246 straneh je objavljenih 164 pesmi 71 pesnikov. Slovitva kitajska pesniška antologija »Siking«, v kateri so zbrane pesmi, nastale med 12. in 7. stoletjem pred našim štetjem, in v kateri pesniki niso imensko zabeleženi, je v Gradnikovi tretji izdaji zastopana s skoraj polovico manj pesmimi kot v drugi. Nasploh velja omeniti, da je Gradnik v tej izdaji izpustil nekaj tako imenovanih »malih umetnin«, drobnih lirčnih zapisov in rahlo anekdotičnih domislic. Nove pesmi so predvsem socialne vsebine, razen pri Li-Taj-Poju, ki je tokrat zastopan s kar

41 pesmimi in pri katerem ne bi mogli reči, da so na novo sprejete pesmi socialne vsebine.

Tretja izdaja je lep dokaz Gradnikovega dolgoletnega prizadevanja za kar najpopolnejšo podobo te pradavne kulture največje dežele na svetu.

Največja odlika in privlačnost Kitajske lirike je prav gotovo njena topla preprostost v vsebini in podobi. Človek, pejsaž, nebo in zemlja, žive in mrtve stvari, vse je v tej liriki upodobljeno v svojih najbistvenejših potezah, razpoznavnih že ob prvem pogledu, pa vendar ujeta iz tistega zornega kota, ki nam ga pri sleherni stvari zakriva prav njena preprostost, njen vsakdanji obraz. Z drugimi besedami: najbolj vsakdanji pojavi najbolj vsakdanjega sveta zadržite v teh stihih z nevsakdanjim utripom. To je odstranje najglobljih globin in najrahljših potez življenja, globin in potez, ki jih vsak dan gledamo, a jih nikdar ne opazimo in smo nemale presenečeni, ko nam jih odstre roka umetnika, presenečeni predvsem zaradi njih neposredne preprostosti, ki smo jo živeli, ne da bi jo poznali. To je svojstven pogled na svet, presenetljiv in presecečajoč v svoji preprostosti, ki je, recimo, tipično kitajska.

Zanimivo: pesmi v Kitajski liriki zaobjemajo obdobje treh tisočletij in vendar je knjiga vsebinsko in oblikovno tako zelo zaokrožena, kot da so pesmi zrastle na istem vrtu, pod nego in skrbjo iste vrtnarjeve roke. Je to dokaz silne moči tradicije, konservativnosti ali posebne psihe naroda?

Na to poskuša odgovoriti tudi uvod dr. Bratka Krefta, ki je sam pred nedavnim obiskal Kitajsko, jo skuša spoznati od blizu in jo tako tudi predstaviti bralcu. Dr. Bratko Kreft je v svojem uvodu hotel pokazati na tisto rdečo nit, ki se vleče skozi vsa ta tri tisočletja kitajske kulturne in politične zgodovine, rdečo nit, ki naj bi pokazala ali vsaj dala slutiti v luči nečesa tipično kitajskega, kar izžareva iz te poezije, tudi epo-

halne družbenopolitične spremembe Kitajske naših dni. Toda vse kaže, da Kitajska ne bi bila Kitajska, če ne bi v svoji monumentalni preprostosti postala včasih vendarle malce težko razumljiva preprostemu človeku. Kreftov uvod je bil napisan v začetku letošnjega leta in vendar je podoba Kitajske v poletju 1958 nekam čudno drugačna od tiste, ki jo je še pred kratkim videl in se ob njej upravičeno navdušil pisec omenjenega uvoda.

Podoba pa, ki so si jo dr. Bratko Kreft in številni drugi ustvarili o kitajski poeziji, ne more razočarati. Njena preprostost ne vara, preveč je čista, topla in humana, da bi se mogel ob njej kdor koli zmotiti. C. Zlobec

Ocena: nezadostno

PRAVOČASNO IZDAVANJE ŠOLSkih UCNIH KNJIG JE VEDNO PROBLEM

Ob pričetku šolskega pouka že iz leta v leto nastajajo iste težave in pomanjkljivosti: naše knjigarne nimajo v zalogi vseh potrebnih priročnikov, ali pa so njih zaloge vedno premajhne. To ustvarja med študenti in vzgojitelji redno negotovost in pred kratkim smo prejeli nekaj dopisov, v katerih se naši bratci pritožujejo, da v knjigarnah tudi letos ni vseh obveznih učbenikov. Da bi lahko bralcem odgovorili na številna vprašanja, smo obiskali Državno založbo Slovenije in založbo Mladinske knjige ter tudi na republiškem Svetu za šolstvo razpravljali o problematiki in težavah pri izdajanju šolskih knjig.

Pri Državni založbi Slovenije nam je tovariš Venčeslav Winkler povedal, da bodo z letošnjim šolskim letom začeli poučevati po novih, reformiranih učnih načrtih v četrth razredih osnovnih šol ter v nekaterih petih razredih. Višji razredi bodo delali še po starih gimnazijskih načrtih. Spremenjeni učni načrti bodo seveda zahtevali tudi nove učne knjige, ki pa jih ne bo mogoče izdati že vnaprej, kajti vse knjige bodo morale biti praktično preizkušene in bodo zato v splošnem zaostajale za učnimi načrti.

DZS izdaja povprečno polovico vseh učnih knjig v Sloveniji, ostali del izdaja MK, založba »Obzorja« v Mariboru, nekaj strokovnih knjig pa tudi Trgovinska zbornica. Letos bodo imele osnovne šole (stare osnovne šole in nižji razredi gimnazij) še doseganje učne knjige. Nova je samo Računica za tretji razred osnovnih šol, v kratkem pa bo izšlo tudi novo Prvo berilo. Kolikor je bilo treba nekatere knjige ponatisniti, se je to zgodilo samo zato, ker je stare naklade zmanjkalo.

Za gimnazije, to je za dosedanje višje razrede gimnazij, bo letos izdana Sajovecova »Osnovne opisne geometrije«, Kvaternikova »Fizika« III. del, Kušcer-Molkova »Fizika« I. del, K. Doboviška »Anorganska kemija«, H. Usove »Geologija z mineralogijo«, poleg tega pa bodo ponatisnjene ne-

izpremenjene ali popravljene izdaje nekaterih knjig. Manjkala bo še Kemija, v izdaji se bosta zadržala tudi Botanika in Gospodarska geografija sveta, ki pa bosta izšli še tekom leta.

Tudi za strokovne šole vseh vrst bo izšlo nekaj učbenikov, deloma ponatisov, nekaj pa tudi novih. Med temi so najpomembnejše Svaigerjeva »Zelezniška vozila«, Zdenka Skuhale Tehniško risanje ter Rudolfa Rakuše III. del Slovenke stenografije.

Seveda pa je problem v razprodaji učnih knjig, kajti papirnice imajo majhne kredite ter zaradi bojznosti, da bi jim knjige ostale, naročajo premajhne količine. Težave so tudi s tiskarnami, zlasti pri tiskanju matematičnih knjig, ki zahteva mnogo več truda in pazljivosti ter z urejanjem in pisanjem rokopisov, ker so avtorji običajno preobloženi še z drugim delom in se zaradi tega pisane po navadi zelo zavleče. Povprečna letna naklada Državne založbe je 450.000 do 500.000 izvodov. Od posameznih del pa je letos doseglo najvišjo naklado 40.000 izvodov Prvo berilo, ki ima modernjšo slikovno opremo in tudi izredno dober tisk, isto naklado ima tudi Računica za 3. razred, ostale knjige pa bodo tiskane v manj izvodih. DZS skrbi, da bi naši šolarji in vzgojitelji dobili res vse potrebne učbenike in priročnike, vendar pa je treba pri tem upoštevati razne ovire in težave, ki nastajajo.

Ko smo se z istim vprašanjem, kje so vzroki, da v knjigarnah še vedno primanjkuje šolskih učbenikov, obrnili na Mladinsko knjigo, nam je Vinko Blažič povedal, da je njihova založba dogovorjena z republiškim Svetom za šolstvo za redno izdajanje šolskih knjig šele kratak čas. Založba bo izdajala predvsem berila in zgodovinske knjige. Letos so izdali Gradovo »Angleško berilo za 5. in 6. razred gimnazij, Francosko berilo za 5. razred, v septembru pa bo izšla še knjiga Uvod v umevanje besedne umetnosti ter Srbo hrvatsko berilo za višje razrede osnovnih šol, nekoliko pozneje pa še Zgodovina za 5. razred gimnazij.

Pri izdajanju učbenikov imajo precejšnje težave s tiskarnami in avtorji, ki se ne držijo predpisanih časovnih terminov. Tako je Uvod v umevanje besedne umetnosti zaradi različnih težav v tisku že dve leti, rokopis Zgodovine za 5. razred, pa so čakali leto dni, ker se eden od obeh avtorjev ni držal dogovora. Pri tem pa je treba upoštevati, da imajo tudi avtorji spriču čestega spreminjanja učnih programov težavno stališče.

Na republiškem Svetu za šolstvo nam je inšpektor prof. S. Mihelič povedal, da bo šolska reforma tudi na tem področju prinesla marsikaj novega, hkrati pa tudi veliko težav, kajti nova šola bo zahtevala tudi nove učbenike. Doselej so skrbeli za najnujnejše, toda spriču dejstva, da so se pravilniki učnih predmetov po osvojitvi že devetkrat spreminjali in dopolnjevali, učni načrti pa petkrat, je razumljivo, da je bilo težko spriču reševati vse nastale probleme in potrebe. Danes so izdani učbeniki skoraj za vse predmete v osnovnih šolah in gimnazijah, nekaj novih del je sicer še v tisku, bodo pa izdana še tekom leta. Veliko težji položaj pa je z učbeniki srednjih strokovnih šol in učiteljskih, kjer je snov zelo obširna in kjer je veliko različnih predmetov, avtorje za taka dela pa je težko dobiti.

Dejstvo je, da so sedanji učbeniki preveč zahtevni in preveč obsežni, kajti doslej niso služili samo šolarjem, temveč so bili tudi vzgojiteljem koristni in čisto edini učni pripomoček. Vzgojitelji pa so bili pri tem čisto preveč dosledni, seveda v svojo korist in v škodo dijakov, ker se niso držali učnih načrtov in izbirali samo ustrezno snov, temveč so kratko in malo učili samo po učbenikih. Tako so nastale tudi samovoljne zahteve po vedno novih učbenikih, kajti marsikje bi stare, ki so v bistvu enaki novejšim ponatisom, lahko prilagodili enemu oddelku, nove pa drugemu. V tem bi se izkazala iznajdljivost in elastičnost vzgojitelja, staršem pa bi bilo prihranjeno mnogo novih izdatkov in godrnjanja.

Ker je doslej glavni del šolskih knjig izdajala samo DZS, bo odslej republiški Svet razpisoval posebne natečaje in po njih razdeljeval tekste posameznim založbam. S tem bo ustvarjen nek stimulans tudi v kvaliteti izdaj, kar se je že pokazalo pri učbenikih, kajti marsikje bi stare, ki knjiga. Seveda je cena tem izdajam nekoliko višja, vendar pa jih nikakor ne moremo primerjati s predvojnimi, ki so bile zelo visoke. Danes pa daje republiški Svet za učbenike večmilijonske subvencije.

Pri republiškem Svetu je bila nedavno ustanovljena posebna komisija, ki bo v bodoče razpisovala natečaje za učbenike, jih sprejemala v ocenitev in odobritev, s čimer bo poenoten celotni potek izdaj, učbeniki pa bodo morali veljati najmanj pet let. Z novo šolsko reformo bodo nastale sicer še različne spremembe in težave, vendar pa bo tudi to v nekaj letih premagano. (ib)

Barvni lesorez kitajskega grafika Huana Iun Ua »Povratek«

Neuspela glasbena izdaja

JOSIP BREČKO: POT V GLASBENI SVET

Posvečeno mladinskim delovnim brigadam na avtostradi »Bratstva in enotnosti« Ljubljana - Zagreb - Divovje. Ljubljana 1958. Natisnila Litografija Jugoreklam, Ljubljana, 136 strani.

To delce naj bi bilo, kakor se avtor sam izraža v uvodu, »po ljudno pisan nauk o glasbi, ki nas vodi od prvih glasbenih početkov do harmonije«, naj bi omogočilo, spet po avtorjevih lastnih besedah, »pot v glasbeni svet širokim množicam, onim, ki sodelujejo v pevskih in godbenih društvih, »Svobod« in »Ljudske prosvete«, in onim, ki se učijo kateregakoli instrumenta«. Avtorju je treba gotovo priznati, da je imel najboljši namen, in tudi o, da se je po svojih moteh porudil. Snov je razdelil na 80 učnih enot, učne enote same pa je oblikoval po klasičnem pedagoškem načelu vseskozi po naslednjih delovnih stopnjah: ponavljanje, podajanje nove snovi, šolske in domače vaje. Šlo mu je torej za to, da bi osnovno glasbeno snov metodično prerahljal, obvladal in bralcu začrtal res

»pot v glasbeni svet«. Če bi mu bilo uspelo to dobro uresničiti, bi bila knjižica lahko zares teh ten in stvarno nov prispevek k naši instruktivni, prosvetni glasbeni literaturi. Zal pa ima delo hude pomanjkljivosti. Ni prav razvidno, ali naj bo metodičen priročnik za učitelja ali učbenik za učenca. Izbor snovi je problematičen: po neobligo potrebne intonacijske vaje pošilja avtor bralcu drugim in s tem ruši lastno metodično zgradbo; nasprotno pa obravnava poglavja iz pevske tehnike ne sodijo v osnovni nauk o glasbi, a če jih je avtor vključil zaradi amaterskega pevca-zborovodje, ni pojasnjeno, zakaj je zanemaril tisto, kar morata znati o instrumentih ter instrumentaciji amaterski godbenik in kapelnik; sploh se obseg in podajanje snovi za čudo natanko sklada s tistim, kar se je po zastarelih učnih načrtih nekdanjega konservatorija predavalo pri predmetih »teorija in intonacija« ter »fiziologija in fonetika«. Pa tudi če pustim vse to ob strani, se ne morem izogniti ugotovitvi, da je delo jezikovno nezrelo, do nerazumljivosti slabo napisano, v strokovnih definicijah in sploh izražanju huje kot diletantsko neeksaktno in zmedeno (en sam pri-

mer: »Tone delimo na dolžino, višino, moč, barvo in estetično«), v terminologiji ponekod zastarelo in čudaško (-glavji register, »zvokobud«), v rabi tujk in tujih imen polno spodrsrljave (-enoharmonija, »Mälzerjev metronom«). Vse to pa hudo zmanjšuje že samo uporabnost dela, da sploh molčim o njegovi primerjavi z že precej številno dobro literaturo s tega področja. R. Ajlec

XIX. FILMSKI FESTIVAL

Nič presenečenj v Benetkah

Pred dnevi se je na Lidu v Benetkah, kot smo že poročali, pričel XIX. mednarodni filmski festival, na katerem so zastopane številne države s štirinajstimi filmi. Ker so bili zadnji beneški festivali zlasti po izboru filmskih del, pa tudi po nagrajevanju v marsičem pomanjkljivi, je žirija letošnjega festivala kriterij filmov, ki so jih sprejeli, znatno zaostrela. Dvakrat večje število filmov bodo prikazali v okviru informativne sekcije, med njimi tudi naše filme »Crni biseri«, »Veliki in mali« in »Cesta, dolga leto dni«.

Za letošnjega »Zlatega leva« se prav te dni borijo naslednja filmska dela: ameriški film »Njivica, posvečena bogu«, zahodnonemški film »Rosemarie«, poljskonemški film »Osmi dan v tednu«, švedski »Luči noči«, sovjetski

»Otarova vdova«, japonski »Clovek z riko«, češkoslovaški »Volčja jama«, francoski »Življenje«, francoski »V služaji nesreče«, ameriški »Črna orhideja«, japonski »Legenda o Narajami«, italijanski »Prešustnica« in francoski film »Ljubimci«.

Festival so začeli s predvajanjem ameriškega filma »Njivica, posvečena bogu«, posnetem po romanu ameriškega pisatelja Caldwellella in v režiji Anthonyja Manna. Razen nekaterih dobro zrežiranih scen ter uspele igre znanega igralca Roberta Ryana film gledalcev v festivalni dvorani in verjetno tudi članov žirije ni navdušil. To pomembno literarno delo je na filmskem platnu oživel samo v zunanjih slikah, ni pa režiserju uspelo prikazati poglobljenih psiholoških konfliktov, ki jih »Razkopana gruda«, po ka-

teri je film posnet, vsebuje.

Drugi dan so prikazali zahodnonemški film »Rosemarie«, ki je posnet po aventičnem dogodku v Düsseldorfu in ki opisuje življenje znane prostitutke Rosemarie Nitribitt. Proti temu delu so že v času snemanja številni zahodnonemški veljaki negotovali, ker je satirična nota na moralo današnje visoke nemške družbe v tem delu po njihovem preveč ostra. Naslovno vlogo je odigrala Nadja Tiller, publika in kritika na festivalu pa sta film ugodno sprejeli.

Istega dne so v okviru informativne sekcije predvajali jugoslovanski celovečerni film »Crni biseri«, ki je navdušil gledalce zlasti z dobrimi fotografskimi posnetki. Od kratkometražnih filmov so uprizorili našo risanko »Samec«, ki je nedavno na festivalu risanic in kratkometražnih filmov v Benetkah dobil prvo nagrado.

Prav tako tudi poljsko-nemški film »Osmi dan v tednu«, ki je posnet po noveli poljskega pisatelja Hlaska in v režiji Aleksandra Korda, s svojo zgodbo o dveh mladih ljudeh v porušeni Varšavi ni znal prikazati psiholoških konfliktov in se je preveč oddaljil od literarne osnove.

Švedski film »Luči noči« in češkoslovaški film »Volčja jama« nista mogla festivalske publike ogreti, še manj pa navdušiti. Medtem pa sta naša filma »Veliki in mali« ter »Cesta, dolga leto dni« bila, čeprav samo v okviru informativne sekcije, ugodno sprejeta pri publiku in kritiki: S tem je bila zaključena prva polovica festivala. Doselej predvajani filmi niso pokazali nobenih izrednih presenečenj in vsi upajo, da bodo sledeča dela dosegla več uspeha.

RAZSTAVA SKULPTUR NA PROSTEM V BEOGRADU

Doselej so naši likovniki razstavljali svoja dela po raznih galerijah in paviljonih, lani pa je bila odprta prva razstava skulpture na prostem v Beogradu, ki je med ljubitelji likovne umetnosti vzbudila precejšnje zanimanje. Drugo tovrstno razstavo so pred dnevi odprli v Pionirskem parku v Beogradu. V zanimivem prirodnem okolju med drevesnimi in cvetličnimi nasadi so razstavljena številna skulpturna dela Riste Štjovića, Petra Plavičinića, Angeline Catalice, Vojka Stojčića, Borisa Anstasovića, Sana Sandića, Ekaterine Rističević, Antona Kraljića in Matije Vukovića. Podobno razstavo so že prej odprli v Novem Sadu na Petrovaradinski trdnjavi.

USPEH NAŠIH PEVSKIH ZBOROV V AREZZU

Na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov v Arezzu je Akademski zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec« iz Ljubljane zasedel prvo mesto v III. skupini in 6. mesto v II. skupini. Pevski zbor »Slava Klavara« iz Maribora pa je zasedel peto mesto v II. skupini. Pevovalci akademskega zbora primorskih študentov Antona Nanuta so italijanski dirigenti nagradili s srebrno medaljo.

Nastop pevskega zbora »Vinko Vodopivec«

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN

»Folies Bergere«

Naj je kdo že bil ali ne v Parizu, naj si je oglasil ali sumo slišal o slovenski zabaviščni »Folies Bergere«, skoraj vsak bo rad še gledat film s tem naslovom, ki ga te dni vrtiljo v unionjski dvorani.

Film, ki ga je režiral Henri DeZal, glavni vlogi pa v njem igrata naj bi sodili med »ako imenovane v domo je bil film posnet, zal pa razočarala listi listi del priznanih obiskovalcev, ki so ga prišli gledat celo samo kot revijski film. Ljubljanska zgodovinsko slikano revijsko panoramo »Folies Bergere«, je ne samo že skoraj dolgočasno sablonska, pač pa tudi kaj

malo prikupna, saj deluje sentimentalno neznani in hrvatski bokarsko zaborski »demobilizirani ameriški vojaki«, ki ga je očaral Pariz oziroma lepa Parizanka, v drugih filmih uspešnejši Eddie Constantine s svojo igro in predvsem vlogo, ki jo ima igrati, že skoraj neprijetno.

Edino dobra stran filma so lepe barve, bogastvo kostumov in predvsem lepa koreografija ter baletna igra glavne igralkice. Tudi se temu prištetimo še nekaj skromno posejanih duhovitosti, film gledalca kot celota vendarle posteno razočara, pa naj je ta bil ali ne v Parizu, naj si je oglasil, ali samo slišal o slovitim pariskem zabavišču, delček, katerega je upal videti v tem filmu.

Z MEDCONSKEGA TURNIRJA

Nepremagljivi Petrosjan premagan

Portorož, 1. septembra - Ruski velenjostler Ilgar Petrosjan tudi na IV. mediconskem turnirju nabira točke in se tako rekoč skorajda v vseh kolih kosi na vrhu turnirske tabele. "Vse mu gre tako gladko, tako od rokivzvikljajo tisti z dna tabele, pa tudi številna publika, ki je že napravila Petrosjana za svojega ljubljence, ga razglasa za zmagovalca in nekateri mu celo napovedujejo lovorike svetovnega prvaka. Na mediconskih turnirjih v Stockholmu 1952 in v Göteborgu 1953 sicer ni dosegel prvega mesta, ostal pa je na obeh turnirjih neporažen. Tudi v Portorožu je vzdržal brez poraza celih petnajst kol. Pa ni mar skorajda logično in kakor na dlani, da je začela veljati sodba, da Petrosjana tudi v Portorožu nihče ne bo povozil!

Alli v večeršnjem XVI. kolu je končno prinesel v miln tudi Petrosjan. Prav lepo in elegantno ga je "zmlinčadi" danski velenjostler Bent Larsen. V Portorož je prišel Larsen z velikimi ambicijami, da se bo uvrstil med prvo šestorico in se zrinil na turnir kandidatov. "Točno tako sem mislil in upal," mi je dejal v bufetu ob turnirski dvorani, kamor prav rad in v pogosto zahaja in smukne na "dva decila" tudi sredi partije. "Vaše istsko belo mi je na vso moč všeč..." se mladostno smehljiva in že hiti v dvorano k partiji. Kako je bilo večeraj med dvobojem s Petrosjanom z Lar-

senov? Jejo, ni mogoče reči. Po burnem aplavzu, ki ga je doživel, ko je v 41. potezi podri velikega Petrosjana, pa si je vsekakor privoščil slastnega istrjanca!

Upanje na vstop v prvo šestorico je Larsenu šlo po vodi in tega se prikupni Danec tudi zaveda. Cisto brez vsake slabe, brez lovorike in praznih rok pa Larsen je ne bo prišel domov v Kopenhagen. Verjetno bo Larsen edini, ki je Petrosjanu zagrelnil Portorož, če se namreč do konca turnirja ne zgodi še kaj hudega.

Zdaj pa pogledajte, kako je Larsen z zdravro in nepopustljivo igro položil Petrosjana:

BIRDOVA OTVORITEV (Portorož - XVI. kolo)

Bell: B. Larsen Cini: T. Petrosjan 1. f4, S16 2. S13, d3 3. e3, Lg4 4. Lc2, Sbd7 5. Se5, Lc2 6. Dc2, e6 7. 0-0, Ld6 8. d4, 0-0 9. Sd2, e5 10. c3 Td3 11. g4, Se2 12. Sd3, Sd5 13. Ld2, Se4 14. Le1, S7 15. Sd3, Le7 16. f5, Dd7 17. Sd4, S7 18. Lg3, Ld5 19. Ld6, Dd6 20. Tadi, Tce2 21. d.c. S:c5 22. S4, b5 23. Dg2, Td8 24. b4, Se4 25. f.e. g6 26. S:d5 (Larsen se brez bojazni spušta v zaplet), S:d5 27. D:c4, S:c3? (tale "podrežnost ima v sebi, kot kaže nadaljevanje, usodno kaj poraza) 28. Td6, S:e4 29. Td5, Td3 30. T:a7, Te8 31. Sg3, g5 32. Tc1, Td6 33. T:c7 (po tem trdnjavskem vdoru v črni tabor je Petrosjan izgubljen), Sd4 35. T:h7, Te8 36. Th7, Kh8 37. h5, Se8 (še nekaj konjskih skokov v zadnji agoniji) 38. Tg7, Sd6 39. Th7, Kg8 40. h5, Se8 Th7 in črni se vda, ker nima proti matni grožnji prav nobenega zdravila. Francé Gerželj

Talja zopet na konju... (Posnetek iz Lipice)

Pomanjkljiva ograja... predvsem pa vzgoja

Novi tekmovalni sistem v nogometu se že uveljavlja. Pred tem pa so na raznih sestankih odgovorni funkcionarji povdarjali, da je treba posvetiti več pozornosti zaščiti igralcev in sodnikov. Klubi so naposled postavljali pred dejstvo, da morajo ogradiiti svoja igrišča s primerno ograjo. Na igriščih v zveznih ligah so ograje že postavljene, toda na manjših igriščih širom po Jugoslaviji je to skoraj nemogoče. Manjših igrišč je namreč v FLRJ prek 1400. Prav na le-teh pa se največkrat zgodijo nesrečnosti.

Dogodki na tekmah preteklo nedeljo so povzročili med vročerkvne hudo kri. V slovenski conski ligi je prišlo do takega nereda na tekmi "Gračičar-Slovan", ki je bila na igrišču Svobode. V neredu so sodelovali gledalci, igralci in celo sodniki. Vse to - razen slabe vzgoje sedeva - zaradi pomanjkljive rediteljske službe in pa pomanjkanja ograje, ki bi ločila gledalce in igralce od sodnikov. Tudi na drugih igriščih niso igralci in sodniki zavarovani pri prihodu iz garderobe na igrišče. Tako se tudi sodnik sobotne tekme Krim-Ljubljana potožuje, češ da je bil napaden, ko je stopil iz garderobe na igrišče.

Zelje gledalcev in dogodki na igrišču se največkrat ne ujemajo. Za razčiščevanje sporov na igrišču so vsekakor poklicani nogometni forumi in ne gledalci. Zato je treba vse izgrede med gledalci izločiti z nogometnih igrišč in jih primerno kaznovati, kajti kljub najboljši volji niso klubi v stanju zgraditi take stadione, ki bi nudili popolno zaščito igralcem in sodnikom. To bi morali upoštevati gledalci in svoje strasti omejiti na najmanjšo mero.

Nedeljski dogodki na igrišču "Svobode" v Ljubljani bodo verjetno dobili svoj epilog. Primerno bo kaznovan "Gračičar", kljub temu, da so povzročitelji nerada iz nasprotnega tabora. Toda ta ukrep naj bo opozorilo vsem klubom, da organizirajo in zagotovijo boljše rediteljsko službo na tekmah. Leta je bila na igrišču "Svobode" močno pomanjkljiva.

»Atomski« napad Tudi Garrincha pri Realu

Brazilska nogometna reprezentanca, ki je osvojila svetovno prvenstvo in navdušila s svojo virtuozno igro ves svet, se krusi. Vendar je vitez, da bodo njeni slovit igralci v glavnem le ostali doma, kjer jih je domovina bogato plačala za njihovo znanje, trud in prizadevanje na svetovnem prvenstvu. Za takrat Mazzola, srednji napadalec, katerega pravo ime je sicer Jose Altafini, ni skrival, da bo pristopil k italijanskemu klubu "Milano", kjer že igra južnoameriška nogometaša Grillo in Schiaffino. Italijanskim menadžerjem je namreč uspelo dokazati, da je Mazzola italijanskega porekla. Prakučati je bilo, da bodo milijoni lir ali kakšne druge evropske valute zvrabili še več njegovih tovaršev. Toda v teh mesecih po prvenstvu je šel pred kratkim napravljen pogodbo z madridskim klubom Real tudi slovit Garrincha. Španski klub mu bo plačal kar 40 milijonov cruzeirov.

Tirnanič ima besedo

Beograd, 1. sept. Komisija za sestavljanje in pripravo nogometne državne reprezentance ter zvezni kapetan Aleksander Tirnanič sta danes določila kandidate za A reprezentanco, ki bo 14. septembra igrala na Dunaju z avstrijskim državnim moštvom. Poklicani so: Stojanović, Vidinić, Belin, Sijaković, Bošković, Santek, Crnković, Krstić, Jusufbegović, Kaloperović, Liposinović, Mujić, Veselinović, Zebeć, Mihajlović in Rade Ognjanović.

Državna kegljaška reprezentanca v Kranju

V soboto zvečer je prispela v Kranj državna reprezentanca v kegljanju, ki se bo v Kranju pripravila za bližnji nastop na evropskem prvenstvu v Münchenu. Prispeli so naslednji kegljaci: Buneta, Dobrolović, Hladnik, Pogeljšek, Smoljanović, Grom, Crnić in Stržar. Reprezentanca je imela v nedeljo svoj prvi nastop proti domači ekipi Triglav. Za vsako moštvo je igralo osem kegljačev, najboljši šest pa se šteje za ekipni rezultat.

Agostini 10,2 v Kölnu

Köln, 1. sept. Na mednarodnem tekmovalju, ki je na njen nemški štafeti 4x100 m izenačila svetovni rekord 39,5, so bili doseženi večeraj še drugi odlični rezultati. Tako je Agostini iz Trinidada pretekel 100 m v 10,2 in premagal Germanja, ki je bil za 2 desetinki slabši. Na 200 m pa je Agostini, ki sicer tekmuje za Kanada, prav tako dosegel odličan rezultat - 20,6. Tudi ostali rezultati so izvrstni: 1500 m Lincoln (Avstralija) 3:45,5, Brenner (Nemč.) 3:47,5, 800 m Schmidt (Nemč.) 1:45,5, Jakubowski (Poljska) 1:49,1, Lean (Avstralija) 50,9, Lauer (Nemč.) 51,2, 5000 m Müller (N) 14:04,5, Thomas (Avstralija) 14:07,8.

»Atomski« napad Tudi Garrincha pri Realu

Brazilska nogometna reprezentanca, ki je osvojila svetovno prvenstvo in navdušila s svojo virtuozno igro ves svet, se krusi. Vendar je vitez, da bodo njeni slovit igralci v glavnem le ostali doma, kjer jih je domovina bogato plačala za njihovo znanje, trud in prizadevanje na svetovnem prvenstvu. Za takrat Mazzola, srednji napadalec, katerega pravo ime je sicer Jose Altafini, ni skrival, da bo pristopil k italijanskemu klubu "Milano", kjer že igra južnoameriška nogometaša Grillo in Schiaffino. Italijanskim menadžerjem je namreč uspelo dokazati, da je Mazzola italijanskega porekla. Prakučati je bilo, da bodo milijoni lir ali kakšne druge evropske valute zvrabili še več njegovih tovaršev. Toda v teh mesecih po prvenstvu je šel pred kratkim napravljen pogodbo z madridskim klubom Real tudi slovit Garrincha. Španski klub mu bo plačal kar 40 milijonov cruzeirov.

Tirnanič ima besedo

Beograd, 1. sept. Komisija za sestavljanje in pripravo nogometne državne reprezentance ter zvezni kapetan Aleksander Tirnanič sta danes določila kandidate za A reprezentanco, ki bo 14. septembra igrala na Dunaju z avstrijskim državnim moštvom. Poklicani so: Stojanović, Vidinić, Belin, Sijaković, Bošković, Santek, Crnković, Krstić, Jusufbegović, Kaloperović, Liposinović, Mujić, Veselinović, Zebeć, Mihajlović in Rade Ognjanović.

Državna kegljaška reprezentanca v Kranju

V soboto zvečer je prispela v Kranj državna reprezentanca v kegljanju, ki se bo v Kranju pripravila za bližnji nastop na evropskem prvenstvu v Münchenu. Prispeli so naslednji kegljaci: Buneta, Dobrolović, Hladnik, Pogeljšek, Smoljanović, Grom, Crnić in Stržar. Reprezentanca je imela v nedeljo svoj prvi nastop proti domači ekipi Triglav. Za vsako moštvo je igralo osem kegljačev, najboljši šest pa se šteje za ekipni rezultat.

Agostini 10,2 v Kölnu

Köln, 1. sept. Na mednarodnem tekmovalju, ki je na njen nemški štafeti 4x100 m izenačila svetovni rekord 39,5, so bili doseženi večeraj še drugi odlični rezultati. Tako je Agostini iz Trinidada pretekel 100 m v 10,2 in premagal Germanja, ki je bil za 2 desetinki slabši. Na 200 m pa je Agostini, ki sicer tekmuje za Kanada, prav tako dosegel odličan rezultat - 20,6. Tudi ostali rezultati so izvrstni: 1500 m Lincoln (Avstralija) 3:45,5, Brenner (Nemč.) 3:47,5, 800 m Schmidt (Nemč.) 1:45,5, Jakubowski (Poljska) 1:49,1, Lean (Avstralija) 50,9, Lauer (Nemč.) 51,2, 5000 m Müller (N) 14:04,5, Thomas (Avstralija) 14:07,8.

EVROPSKO PRVENSTVO V PLOVANJU

Jeričevičeva v finalu Na 200 m prsno je dosegla s 3:01,0 osmi rezultat

Budimpešta, 1. sept. V nadaljevanju evropskega prvenstva v plavanju je naša plavalka Vinka Jeričevič iz Korčule izpolnila pričakovanja in se na današnjih izločilnih tekmah plasirala v finale na 200 m prsno. Jeričevičeva je dosegla rezultat 3:01,0 in se plasirala v svoji skupini na drugo mesto.

Zmaga beograjskih atletov v Genovi

Genova, 1. sept. V Genovi je bilo večeraj tradicionalno štafetno tekmovalje za "Pokal Marlanov". Zmagalo je moštvo "Partizana" iz Beograda, katerega atleti Pavlović, Subotić in Stritof so pretekli drugo, dolgo 16,31 km v 48:41,2 min. Drugo mesto je osvojila "Crvena zvezda" iz Beograda v času 49:54 min, tretje pa "Pro Victoria" (Italija) 50:36 min. Moštvo Odrada iz Ljubljane.

V finalu, ki bo jutri popoldne, bo tekmovala 8-tekmovalk, in sicer Haan (Nizozemska) s časom 2:45,9, Urselman (Z. Nemčija), Usnes (SZ), Walter (V. Nemčija), Kovalenko (SZ), Longsbrough (VB), Lehmann (V. Nemčija) in Jeričevičeva.

Naš skakalec Marko Porenta se ni uvrstil med najboljših šestnajstotrico, ki se bo borila v finalu, toda da bi to dosegel, je le malo manjkalo, saj se je plasiral na 17. mesto z 42,15 točkami. Damir Novak pa je bil 30. z 30 točkami. Najbolji rezultat je dosegel danes madžarski skakalec Laszlo Uvvari, ki se je plasiral pred svetovnim rekordarjem Brennerjem (SZ).

Naši vaterpolisti bodo drevi igrali a Poljaki, jutri popoldne pa z reprezentanco Vzhodne Nemčije.

Italijanski plavalec Paolo Pucci je večeraj v polfinalu na 100 m prosto dosegel nov evropski rekord s časom 56,1

Bliža se veliko jesensko nagradno žrebanje!

- Prva nagrada: OSEBNI AVTOMOBIL FIAT 600!
Druga nagrada: HARMONIKA »CARMEN«, vredna 152.000 din
Tretja nagrada: RADIO »SIMFONIJA«, v vrednosti 102.000 din
Četrti nagrada: PISALNI STROJ »SAVA« (portabel), vreden 98.000 din
in še več drugih nagrad (sesalec za prah, mikser, električna peč "Olympia" itd.)
Pogoj za doseglo nagrade bo, da boste vsaj tri mesece naročeni na LJUDSKO PRAVICO!
Če želite dobiti FIAT 600 — potem se takoj naročite na LJUDSKO PRAVICO!
Naročniki LJUDSKE PRAVICE imajo 50 % popusta pri oglaševanju, osmrtnicah in zahvalah.
Mesečna naročnina samo 250 din.

Drugič V SEVILLI

Ko sem se napotil proti vrtovom Zmaga s korakom turista, ki se mu nikamor ne mudi, sem bil nase precej ponosen. Celo tega nisem pozabil, da ne bi ob obudovanju otrok z ulice tu in tam napravil posnetek. Ker sem poznal špansko govornico nižjih slojev - psovke in grožnje - sem videl šele takrat, da se me nekoliko boje, ko so se zbirali okrog mene, da bi jim dal »una perra chica« (noviček petih centimov). Šel sem po Plazi de Toros, nato pa zavil po Aveniji del Generalísimo in stopil v vrtove Zmaga. Bilo je že tako toplo, da sem pomislil, če že niso nastopili prvi dnevi poletja. Na klope so stari z razoranimi obrabi dremali, kot da so se poslovili od sveta. Fantalini so se igrali ravbarje in žandarje; bili so popolnoma zaverovani v svojo igro. Na okrogli betonski plošči sta plesali dve deklici; mič se nista smejala, tako sta se vživeli v svoje opravilo, ki je bilo več kot igra. Materi sta kramljali in pazili nanju. Po taktu godbe, ki sta jo silali le oni-dve, sta deklici korakali naprej in nazaj in se dotikali. Pri tem nista pozabili na pozabivanje s bokli in ne na »zapateados« (fudarjanje s petami ob tla). kakor delajo andaluzijske plesalke. Lepa moja Španija, stroga in resna, celo v razveseljevanju!

Manuela Ezquariz bi moral spoznati po njegovi obleki. Cliff Anderson mi namreč ni mogel pokazati nobene njegove fotografije, prav tako kot tudi ne fotografije Boba Lajoletta, ki ni imel službeno nikoli posla s policijo in zaradi tega njegove fotografije ni bilo v naših arhivih. Casopisi niso nikoli objavili njegove slike, kar ga je stalo precej denarja. Vendar mi ga je šef podrobno opisal, da bi ga lahko spoznal, če bi se srečala. Z Ezquarizom je bilo dogovorjeno, da bo imel na glavi siv klobuk s črnim trakom, za njim pa bo imel zataknjeno loterijsko srečko v korist slepih. Rdeča krovata, pripeta z dvojno sivo iglo, je bil drugi razpoznavni znak. Končno bi moral Manuel sedeti na eni zadnjih klopi, ki so v bližini vrat na Avenijo de America, in čitati list "ABC". Zaman sem pazljivo opazoval vse ljudi, ki so se odpočivali na klopih v bližini vrat. Med njimi Manuela Ezquariza ni bilo. Ali je zamudil sestanek ali pa se me je naveličal čakati? Najbrž je zamudil, sem menil, kajti v našem poklicu je nestrpnost hiba, ki kaj kmalu lahko povzroči izgubo življenja. Delal sem se, kot da me zanimajo lepi kordovski vrtovi ter se ponovno napotil po parku. Popolnoma sem bil prepričan, da sem za sestanek na pravem kraju; zakaj potem ni našega agenta?

Sel sem spet proti okrogli betonski plošči, na kateri sta pravkar plesali deklici. Nenadno strašno vpitje me je zadržalo in tako nisem takoj pohitel tja, od koder je prihajalo. Vpitje pa je bilo prav pri betonski plošči. Ko sem prišel tja, so me drugi sprehajali že prehiteli in se gnetli okrog nekega grma. Materi mladih plesalk sta mirnil otroka, ki ju je očitno nekaj živčno zlomilo.

Pritekel je policist in si utri pot v krog radevednežev. Zrinil sem se za njim, da bi videl, kaj je povzročilo takšno razburjenje. Bilo je človeško truplo, na pol zavlečeno pod goste grmovje. Policist ga je prijel za nogo, da bi ga potegnil na svetlo. Našli so ga otroci, ki so se skrivali. Mrlič je bil dobro oblečen, star okrog stideset let; kri na gornjem delu njegovih prsi je vzbujala sum, da je bil zaklan. Njegov klobuk je ležal nekaj korakov stran. Nekdo ga je pobral in dal policistu. Tedaj sem opazil za črnim trakom konček papirja. Diskretno sem se umaknil.

Nikdar ne bom zvedel, kakšna obvestila je imel zame pokojni Manuel Ezquariz; toda slabo se je začelo. Ljudje, ki gledajo v kinu gangsterske filme, si radi predstavljajo, da tvorimo mi iz F. B. I. neke vrste bataljon "nadjudi", ki ne poznajo strahu, prezirajo trpljenje in so vsekakor obdarjeni z nadpovprečno razumnostjo. Vendar ni vedno tako. Res je, da streljam hitro in dobro. Kadar se moram braniti - človek proti človeku - imam vedno srečo. Toda mnogo raje vidim, da mi ni treba uporabljati pesti, še manj pa orožje. Mi iz F. B. I. smo mnogo raje mirni in resni. Dolgo nas je treba izživati, da izgubimo hladnokrvnost, kakor na primer tedaj, ko je banda v Louis Dertonu mučila našega kolego Jamesa Woodhisa, preden ga je ubila. Toda to je druga zgodba in zdaj zares ni primeren trenutek, da bi se spominjal neprijetnih dogodkov. Nočem vam skrivati, strah me je.

Seveda me panika ne bo pogнала, da bi kot neumen tekal in tulil. Vendar čutim, da sem izgubil kontrolo nad živci. Slabo se počutim. Nепrestano sem se oziral kot kak začetnik, ko sem šel vzdolž Pasea del Gran Capitán. Kmalu sem zopet sedel na terasi "Madrida". Naročil sem konjak in tako poslal na sprehod natakarja, ki je hotel nadaljevati najin prejšnji familiarni pogovor. Videl sem ga, kako me je nekaj miz stran opazoval. Prizadeval si je, da tega ne bi opazil. Gotovo se je spraševal, kaj se mi je pripetilo.

OBISČITE

IV. MEDNARODNI VINSKI SEJEM

LJUBLJANA, OD 29. VIII. DO 7. IX. 1958

NAD 500 VZORCEV NAJBOLJŠIH VRST VINA IZ 16 DRŽAV VSEH CELIN OČENJEVANJE IN ODLIKOVANJE VINA PO MEDNARODNI KOMISIJI TRADICIONALNA POKUŠNJA VINA Z VSEGA SVETA RAZSTAVA NAJSODOBNEJŠIH VINOGRADNIŠKIH IN KLETARSKIH STROJEV TER DRUGIH PRIPOMOČKOV NAJLEPŠA PRILOŽNOST ZA SKLEPANJE TRGOVSKIH ZAKLJUČKOV IZKORISTITE 25% POPUST NA ŽELEZNICI

DNEVNE NOVICE

Ljudska univerza v Ljubljani sporoča vsem zainteresiranim, da bo vpisovanje v tečaj tujih jezikov do 10. septembra vsak dan od 8. do 12. ure popoldan in od 17. do 19. ure popoldan v prostorih Ljudske univerze, Cankarjeva 5/III, soba št. 136. Za slušatelje izven Ljubljane organizira Ljudska univerza dopisne tečaje angleškega in nemškega jezika. Ti tečaji se pričnejo konec oktobra 1958. Prijave sprejemamo do konca oktobra 1958. Vse informacije dobite na Upravi Ljudske univerze.

Ekonomski inštitut LRS, Društvo ekonomistov in Društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov sporočajo, da predavanja prof. Friderika Zelenke, ki bi morala biti v turek 2. septembra, zaradi njegove nenadne obolenosti ne bo. Če bo predavanje naknadno, bomo interese pravočasno obvestili.

TURISTIČNO DRUŠTVO LJUBLJANA prireja v oktobru 7-dnevno avtobusno potovanje v PARIZ (Verona - Milano - Lausanne) in 7-dnevno avtobusno potovanje v NEAPEL in RIM (Florenca - Pisa - Pompeji). Program izletov so na razpolago članom društva v pisarni TURISTIČNEGA DRUŠTVA LJUBLJANA, Cankarjeva ul. 1/II, kjer se lahko član društva tudi prijavijo za potovanja.

»Restavracija« Gospodarsko razstavništvu Ljubljana vam nudi dnevno odeljavo na raznju, pečene race, čevapčiče in raznjice. Vsak večer ples.

Vulkanizacija »Vulkan« v Ljubljani, Zaloška cesta 20, ima delovni čas od 6-14. Popravlja avtomobilske gume in zračnice vseh dimenzij, gume za mopede in vespe, kolesne platiče, gumijasta obutev, transportne trakove in razne artikelje iz gume. Izdeluje po naročilu ali po priloženih kalupih kolesa, tesnila, vložke itd.

GLEDALIŠČA

PRIMORSKA PRIREDITVE V KOPRU 1. septembra v PIRANU: B. Brecht: »Svejk v II. svetovni vojni«. - SNG Drama, Ljubljana.

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIČ«: ob 15, 18 in 20 ital. film »Branim svojo ljubezen«. Zadržljivi.
»PARTIZAN«: ob 19 avstrijski barv. film »Noč v Benetkah« po Straussovi opereti.
»SVOBODA«: ob 19 jugoslov. film »Poljski Vando Kos«.

Z BLEDA

Jugoslovanski film »Tuja zemlja«. Predstavi ob 18 in 20.30.

Vesti z Jesenic in okolice
Zdravniška dežurna služba: Dr. Tancar Avgust.

Tragično nas je zapustila naša ljuba mamica, hčerka, sestra
TEREZIJA KUNSTELJ
ROJ. ZUPANČIČ
delavka v Telekomunikacijah

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 3. septembra 1958 ob 16. uri izpred mrtvašnice v Sentvidu na pokopališču Sentvid.

Trško čelo, 1. septembra 1958.
Zalužoji: otroci, oče in mama ter bratje

Vse sorodnike in prijatelje obveščamo, da je nenadoma umrl naš mož in nepozabni očka
RUDI PETKOVŠEK

Pogreb bo v sredo 3. septembra 1958 ob 17. uri iz Andrejeve mrliške vežice na pokopališču Zale.
Ljubljana, 1. septembra 1958.
Zalužoji: žena Hanika, hčerki Lučka in Sabina, sin Zvone

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»DELAJSKI DOM«: ameriški film »Kookar z Missisippija«.

CELJSKE VESTI

KINO
»METROPOL«: ruski barvni film »Kako se je kalilo jeklo«.
»UNION«: mehiški film »Midvas«.

IZ ZALCA

KINO
Francoski film »Ko bi vsi fantje sveta«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
Jugoslovanski film »Potniki« Splendida.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Torek, 2. septembra, lekarna »Studenti«, Gorkega ul. 18.
Sreda, 3. septembra: lekarna »Center«, Gosposka ul. 13.

KINO
»UNION«: ameriški film: »Trije za revije«.
»PARTIZAN«: poljski film: »Klobuk gospoda Anataola«.
»UDARNIK«: madžarski film: »Stric iz Amerike«.

IZ PTUJA

KINO
Bolgarski film »Zgodilo se je na ulici«.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO
»PARK«: nemško-jugoslov. barv. film »Dekleta in možje«. Predstavi ob 17.30 in 20.

V pripravi:
Jakov Gotovčič:
KOLEDA
Simfonijsko kolo

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO DVA VAJENCA v učno dobo - elektroinstalatersko stroko. Posoj: 4 razredi gimnazije. Elektro-podjetje Snoj, Ljubljana, Strossmayerjeva 4. 3301-d

UPKOJENKO, STAREJŠO ŽENSKO ali tako, ki ima popoldansko službo, iščem, da bi pazila na otroke. Plača po dogovoru. Mažgon, Tržaška c. 21/a. 3302-d

Podjetje

»KEMOFARMACIJA«
LJUBLJANA, Metelkova 7
odprodaja

Iz svojih skladišč večjo količino železnih sodov za olja in masti, opletelih steklenih balonov po 10 kg, 25 kg in 50 kg, razne pločevinaste kante različne prostornine, ter lesno volno za pakiranje.

Informacije daje ekonomat podjetja. 3296

kud i s kim - syud
iskrin
prvorazredno sredstvo
za čiščenje i pranje

iskrin
iskra
zagreb

iskra-tvornica
kemijskih pripravkov
zagreb
heizelova 33

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

JUGOSLOVENSKA KNJIGA

UVOZNO-IZVOZNO PODJETJE
BEOGRAD

obvešča svoje klijente in vse zainteresirane ustanove, podjetja in posameznike,

da sprejema naročila na tuje časnike in liste iz vseh držav za leto 1959

do 10. septembra letos

da bi jih lahko pravočasno zagotovila pri tujih administracijah. Plačljivo v dinarjih po disparitetnem tečaju ali z lastnimi devizami. Obiščite naš katalogski servis, ki je preskrbljen z najnovejšimi katalogi vseh svetovnih založniških hiš.

Za vsa podrobnejša pojasnila se obrnite na:

JUGOSLOVENSKA KNJIGA, BEOGRAD, TERAZIJE 30/1
Telefon 20-265 3297

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO SOČA

Ameriški barvni western

»ŽIGOSAN«

V glavni vlogi: Alan Ladd. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«: franc. barv. revijski film »Folies Bergere«. Režija Henri Decoin. Igrata Zizi Jeanmaire in Eddie Constantine. Tednik F. N. 38 samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja amer. barv. westerna »Žigosan«.

KINO »KOMUNA«: amer. barv. cin. film »Sedem let skomin«. Režija Billy Wilder. Igrata Marilyn Monroe in Tom Ewell. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjokrat!

KINO »SLOGA«: sovj. barvni film »Pavle Kortagin« (po romanu Ostrovskega »Kako se je kalilo jeklo«). Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »VIC«: francoski vojni cinem. film »Grenka zmaga«. Režija Nicholas Ray. Igrajo Richard Burton, Curt Jürgens in Ruth Roman. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjokrat!

KINO »SISKA«: zaprti zaradi popravil!
»LETNI KINO BEŽIGRAD«: angleški barvni kriminalni film »Smrt na cesti«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.
MLADINSKI KINO LM: amer. film »Nauk s severa«. Predstavi ob 19 in 15.
KINO »LITOSTROJ«: zaprti!

KINO »TRIGLAV«

Češki barvni film

»NEKOČ JE ŽIVEL KRALJ«

Tednik. V glavni vlogi: Jan Werich in Milena Dvorská. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje

RADIO LJUBLJANA

SPORED ZA TOREK,
dne 2. septembra 1958

8.00-8.30 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) - 8.30-8.40 Reklame in obvestila 8.40-8.45 Naš jednik - 8.55 Trije ciklusi samospelov - 9.40 Potopis in spomini - France Bevk: V končinah na Ventotenu - 9.50 Popularna orkestralna glasba - 9.45 Poje Caterina Valente - 10.10 Odomki iz italijanskih oper - 11.00 Za dom in ženo - 11.15 Skladbe slovenskih avtorjev igra Mariborski instrumentalni ansambel - 11.35 Zabavne melodije - 12.30 Joseph Haydn: Divertimento v G-duru - 12.15 Kmetijski nasveti - Ludvik Strobi: Kje se bomo zagotovi priznana seme ozimnih žit - 12.25 Poje Gorenjski vokalni kvintet - 12.40 Novi posnetki kvinteta bratov Avsenik - 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila - 13.30 Mezzosopranska Cvetka Ahlin poje črnske duhovne pesmi - 14.00 Melodije od tu in od tam - 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.45 Cetrt ure z narod-

nim ansambliom in solisti - 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 15.40 Po slovenski planinski transverzali od Maribora do Kopra - XI. Od Mojstrane do Aljažvega doma - 15.50 Wal-Berg: Capriccio za klavir in orkester - 16.00 Ura ritmov in popevk - 17.10 Za ljubitelje in poznavalce - 18.00 Kulturni pregled - 18.15 Pojo slavni basisti - 18.45 Domače aktualnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Koncert makedonske zborov Radia Ljubljana - 20.30 Charles Martin Loeffler: Spomini iz detinstva - 20.45 Radijska igra - William Saroyan: Cloveška komedija (ponovitev) - 21.53 E. Mac Dowel: Skladbe o morju op. 85 - 22.15 Za prijatelje jazz - 22.35 Igra ameriški plesni orkester Ray Anthony.

II. program

18.00 Iz opernega sveta - 17.00 Ljubljanska kronika in obvestila - 17.15 Inozemski mladinski zbori pojo - 17.35-18.00 V plesnem ritmu.

NENADOMA SMO IZGUBILI NAŠEGA DOLGOLETNEGA SODELAVCA

RUDOLFA PETKOVŠKA

ČLANA UPRAVNEGA ODBORA IN VODJO MEHANSKIH DELAVNIC

S PREMINULIM TOVARISEM JE NAŠ KOLEKTIV UTRPEL NENADOMESTLJIVO IZGUBO.

POGREB POKOJNIKA BO V SREDO, DNE 3. SEPTEMBRA 1958 OB 17. URI IZ ANDREJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ZALAH.

LJUBLJANA, 1. SEPTEMBRA 1958.

UPRAVNI ODBOR IN DELOVNI KOLEKTIV INŠTITUTA »JOŽEF STEFAN«

SPOROČAMO ZALOSTNO VEST, DA NAS JE NENADOMA ZAPUSTIL NAŠ DOLGOLETNI ČLAN

RUDOLF PETKOVŠEK

ČLAN ZKJ, ZB, SZDL, UROJ, ODLIKOVAN Z MEDALJO ZA HRABROST IN Z REDOM ZASLUGE ZA NAROD III. STOPNJE

POGREB POKOJNIKA BO V SREDO, DNE 3. SEPTEMBRA 1958 OB 17. URI IZ ANDREJEVE MRLIŠKE VEŽICE.

POZRTVAVALNEGA TOVARISA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

LJUBLJANA, 1. SEPTEMBRA 1958.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKJ IN SINDIKALNA PODRUŽNICA INŠTITUTA »JOŽEF STEFAN«

Zemlja: mnogo neznank

Rezultati raziskav v okviru mednarodnega geofizikalnega leta bodo dokončno zbrani šele leta 1965

- Minilo je že dobro leto, odkar opravljajo 10.000 znanstvenikov iz 67 dežel veliko nalogo: v skupnih naporih osvetliti neznane, nerazvoznane uganke na našem planetu. Kaj so raziskovalci dosegli doslej? Prezgodaj je še za odgovor na to vprašanje, saj pravijo, da mnogi podatki ne bodo mogli dokončno proučiti pred letom 1965.

»Denar ni važen«

Nemški profesor Pinnau je dobil nalogo, o kateri sanja marsikateri arhitekt za notranjo opremo. Naročil so mu, naj uredi notranjost palače kavalitetskega šejka, naftnega kralja na Bližnjem vzhodu. Denar pri tem ne igra nobene vloge, so mu rekli.

Šejkova palača sredi naftonosne puščave ima 90 sob. V njej je filmska dvorana, vse desno krijo pa zavzema šejkov harem. Hamburški arhitekt bo uredil plavalni bazen. Živi v domačem mestu in pogosto z letalom potuje v Kuvait, kjer preurejajo palačo po njegovih načrtih.

Šejk je stavil edini pogoj: ureditev mora biti končana do prihodnje pomladi, vsa oprema pa iz Nemčije.

»Koliko bo stalo vse to?« so vprašali arhitekta. Odgovoril je: »Saj sem rekel, da se ne ozirajo na denar. Razumljivo, v deželi je več vrelcev nafte kot vode, nad vsem pa — razen tujcev, ki poberejo veliko dobička — en sam gospodar.«

Nekaj podatkov pa je le že znanih, na primer o kozmičnih žarkih. Izprva so menili, da je kozmično sevanje v velikih višinah le dvajsetkrat močnejše kot na zemeljski površini, iz ZDA pa so sporočili, da je zajela prvi in tretji ameriški umetni satelit v višini 1100 km tako močna ploha vesoljskih žarkov, da so odpovedali njuni aparati, ki so začeli delovati šele, ko sta se satelita bolj približala zemlji. Nadaljnja ugotovitev, ki so jo posredovali umetni sateliti: atmosfera je v višini 200—400 km mnogo gostejša, zato je upravičena domneva, da sega znatno dlje v vesolje, kot so menili doslej.

Znanih je tudi nekaj novih ugotovitev o soncu, tej velikanski vodikovi bombi. Izbruh na sončni

površini so se vsaj v glavnem vrstili tako, kakor so napovedali strokovnjaki. Obdobja 1957/58 ni so izbrali po naključju za mednarodno geofizikalno leto, marveč zlasti zato, ker so pričakovali maksimalno dejavnost sončnih peg.

Zanimivi so uspehi pri prodiranju v notranjost našega planeta. Geologi so ugotovili, da je zemeljska skorja debela od 29 do 56 km. Oceanografi so odkrili neznane oceanske tokove. Zalivski tok ima sestro, ki o njej nihče ni nič vedel in ki teče v nasprotno smer. Globoko pod morsko gladino so valovi, ki jim na površini ni enakih. Velikanski val so odkrili pri kalifornijski obali v globini 120 m. V južnem delu Atlantskega oceana so privlekli iz globine 5000 m živega črva, ki je nedvomno globinski rekorder. Raziskovalci Arktike so odkrili podvodno gorstvo, na Tihem oceanu pa rekordno globino 10.960 m.

To je le nekaj zbranih podatkov, razveseljivo pa je predvsem dejstvo, da je bilo mogoče zbrati znanstvenike iz 67 dežel k skupnemu delu s poglobitvijo ciljem, izvesti zemlji kar največ skrivnosti in jih strniti v spoznanja, ki bodo vsemu človeštvu zagotovila lepše življenje.

Statistika jemikov

V Veliki Britaniji so v minulih treh letih poslali v zapore 335.407 ljudi, od tega zaradi tatvine 95.946, zaradi moralnih prestopkov 30.000, okoli 700 pa zaradi hujših prekrškov in zločinov. Največ zločincev je starih od 14 do 30 let.

Najstarejša medicinska knjiga

V Kairu so našli najstarejšo zdravniško knjigo. Zanj so zelo zanimajo ameriški egiptologi, ki so jo tudi kupili od nekega egiptovskega starinarja in jo zdaj proučujejo v Ameriki. V njej je sestavek o egiptovski kirurgiji pred 2000 leti. Napisana je s starimi egiptovskimi znaki; prav gotovo so jo pisali poklicni pisarji, ker so na nekaterih straneh popravi zdravnika, ki jo je sestavil.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

ZA STANOVANJE GRE

PEGASTI GLAVAC POIŠČE PRAZNO ŠKOLJKO IN JO POVEZNE-DOMAČI HIŠO IN VSE SKUPAJ POKRIJE S PESKOM.

KROV JE TU. POTEK NAPRAVI VHOD, POGLOBI HIŠO IN VSE SKUPAJ POKRIJE S PESKOM.

»VILA« JE PRIPRAVLJENA, SAMEC PRIPELJE SAMICO V NOVI DOM.

Illustrated by King Features Syndicate

Panova jama pri Maratonu

V bližini nekdanjega bojišča na Maratonem polju, kakih 40 kilometrov severovzhodno od Aten, so našli podzemeljsko jama, o kateri menijo, da je bila v davnih časih svetišče. Vhod v jama, ki je polna kapnikov, je zakrivalo grmovje in kamenje, odkril pa so ga po naključju, ko so okoliški kmetje preganjali lisice. Takoj so spoznali, da so našli »neka starega«, zato so poklicali ravnatelja pokrajinskega muzeja v Atiki dr. Papadimitrija.

Vhod so razširili, prvi obiskovalci so občudovali množico kapnikov, ki so se spuščali z obokanega jamskega stropa. Po tleh je bilo vse polno stalagmitov, vmes pa črepanje starih posod, kosti in kipi iz davnih časov vse od začetka neolitike do prvih stoletij našega štletja, torej iz obdobja 4000 let.

Dr. Papadimitriju meni, da je ta votlina slovit Panova jama, o kateri pripoveduje davni zgodovinar Pausanias. Pan je bil zaščiten narave in rodovitnosti, oboževati so ga začeli zelo verjetno po maratonski bitki leta 1490 pred našim štetjem, ko je Pan — po grškem ustnem izročilu — pomagal Atencem v boju s Perzijci. V jami so našli Panovo podobo,

na kateri je pol človek in pol kozel. Domnevajo, da je ta risba iz petega stoletja pred našim štetjem. Med drugim so našli lutko, lončeno posodo z rdečimi, črnimi in belimi okraski — ta je menda iz leta 2000 pred našim štetjem — in 4000 let staro bronasto sekuro.

Geologi pravijo, da je jama izdolbena ponikalnica pred nekaj milijoni let. V celoti je dolga 118 metrov, posamezne dvorane v njej pa so do 5 m visoke. Preden jo bodo natančno proučili, bo minilo nekaj let. Arheologi upajo, da bodo našli v njej predmete iz

paleolitike dobe, kar bi dokazovalo, da so tam živeli ljudje že tisoče let pred bitko na Maratonem polju.

500.000 let stari mlečni zobje

V Nairobiju so razstavili dveje mlečnih zob, o katerih meni dr. Leakey, da so pripadali triletnemu otroku iz kamene dobe ali tako imenovanemu chellanskemu človeku. Zobka so našli pred tremi leti v Tanganjiki, vendar pa dr. Leakey ni hotel ničesar objaviti pred zaključkom raziskav.

Če bi se znižala morsk gladina

Če bi se znižala gladina Jadranskega morja za 90 metrov, bi lahko šli peš do najbolj oddaljenega jugoslovanskega otoka. Tja so lahko prišli prebivalci ledene dobe, ker so bili otoki takrat del jadranske obale, sedanjih prelivi pa doline med njimi. Vzhodna jadranska obala se še vedno znižuje. O tem pričajo številna naselja iz rimskih časov, katerih ostanke najdete nekaj metrov pod morsk gladino.

Za dobro voljo

»Tončka? Metka? Francka?«

DRAGOCEN PODATEK

Spoštovana gospa je prišla k Dickensu, da bi ga vprašala za nasvet, kako postaneš književnik. Rekla je, da piše roman. »Kako dolg pa mora biti roman?« je hotela vedeti.

»Na to vprašanje ne morem določno odgovoriti.« ji je rekel Dickens. »Roman ima lahko 40.000 besed ali pa tudi 300.000.«

»Pa takole povprečno?«
»Povprečno približno 80.000 besed.« ji je odgovoril Dickens. Gospa je vsa vesela skočila s stola: »Živio, moj roman je napisan!«

KOMU SE SMEJEJO

Heinrich Heine je gledal v berlinskem gledališču komedijo, ki je duhovito smešila nadutost buržujev. Ko je videl, kako se gospoda v prepolni gledališki dvorani kar zvija od smeha, je vzkliznil:

»Kdo bi si mislil, da se ljudje znajo tako krohotati, kadar se vidijo v zrcalu.«

»Kar naprej pravite, da me ljubite, pa mi doslej še niste dali niti enega šopka.«

ZEMLJEPISNA NALOGA

Nadzornik je prišel v vaško šolo, poklical učenca pred zemljevid in mu naročil:

»Fant, dajem ti zemljepisno nalogo. Pokaži Skopje!«
Dečko je nekako našel Skopje, nadzornik pa je nadaljeval:

»In zdaj potuj do Ljubljane!«
Učenec je vlekel prst po zemljevidu, zdaj sem, zdaj tja, do Niša je še prišel, potem pa se mu je ustavilo.

»Ničesar ne veš!« je rekel nadzornik in ga spodil v klop.

Po pouku je nameraval nadzornik peš v sosednjo šolo. Na križišču je stala gruča, otrok, nadzornik se je po naključju obrnil z vprašanjem prav k tistemu, ki je poprej v šoli odpovedal.

»Ne bom ti pokazal Meni si rekel, naj potujem v Ljubljano, sam pa ne najdeš poti niti do sosednje vasi!«

Žrtve švicarskih planin

V švicarskih Alpah se je letos ponesrečilo že 42 planincev. Minulo soboto in nedeljo je strmoglavila v prepad skupina šestih alpinistov.

Strojvodja električnega vlaka Angelo Brugioni je ugotovil blizu majhne postaje Vituone, da mu zavore ne primejo. Grozila je nevarnost, da bo njegov vlak trčil ob ekspres Milano-Torino. Nesreča se je zgodila, ljudje so našli Angela mrtvega. Ni skočil iz vlaka, razbito železje ga je zmečkalo, njegova desnica se je še v smrti krčevito oklepala ročice za zavoro

Drobne ZANIMIVOSTI

KLOFUTA IZVEN SCENARIJA

Režiser Claude Autant-Lara, ki snema Simenonovo delo »Za primer nesreče z Jeanom Gabinom in Brigitte Bardot v glavnih vlogah, je dal zavrženo glavni igralcu Gabinu, ker ta ni hotel sinhronizirati nekega prizora.

KONGRES ZNANSTVENIH FILMOV

V prvi polovici septembra bo v Moskvi letni kongres mednarodnega združenja za znanstveni film. Hkrati bo tudi mednarodni festival filmov te vrste.

ZGODOVINA LOVSKEGA LETALA

V Varšavi bo te dni premiera novega poljskega filma »Zgodovina lovskega letala«. Film pripoveduje dramatično zgodbo o lovskega pilota iz skupine poljskih letalcev v Veliki Britaniji med drugo svetovno vojno.

TONE VESOLJSKEGA PRAHU

Ameriške rakete in sateliti so zbrali podatke, da pade na zemljo dnevno do 30.000 ton meteorskega prahu. Te meritve naj bi pomagale razvozlati nekatere pojave v zvezi s podnebjem na zemeljski površini.

POSNETKI Z INFRARDECIMI ŽARKI

V ameriškem letalskem oporišču na Floridi poskusno snemajo teren z infrardečimi žarki. Posebna kamera je zaznamovala »sence« avtomobilov, ki so bili nekaj ur poprej na posnetem zemljišču. List »Miami Herald« piše, da ta kamera zaznamuje »stoplotno senco« predmeta na ta način, da varčava tople žarke, ki jih ta oddaja.

»VELIKI DIKTATOR« V NEMCIJI

Po vsem svetu znani Chaplinov film »Veliki diktator«, filmsko satiro o Hitlerju, bodo letos septembra prvič kazali v zahodnonemških kinematografih. V mnogih deželah so kazali ta film že pred osemnajstimi leti.

AMSTERDAM - MOSKVA

Pred dnevi so odprli redno letalsko zvezo med Amsterdamom in Moskvo. Na tej progi obratujejo letala nizozemske družbe KLM in sovjetskega reaktivna potniška letala »TU-104«.

250 : 1700

Znani francoski pisatelj kriminalnih in drugih romanov Georges Simenon je pred kratkim praznoval petdeseti rojstni dan, hkrati pa je poslal v tiskarno svoj 250. roman. Vendar ni bil nič kaj vesel, ko so ga opozorili, da je slavni Lope de Vega napisal 1700 gledaliških del. Simenon je ugotovil, da tega moštra ne bo dosegel.

Česen in rak

Na clevelandski medicinski fakulteti v državi Ohio so ugotovili, da česen preprečuje razvoj raka v mišjem organizmu. Česen vsebuje snov alicin, o kateri vedo, da naglo uničuje bakterije. Poskus je pokazal, da ta snov ubija prav tiste encime, ki jih je v tumorjih po navadi največ. Injekcije so pripravili tako, da so alicin deset minut mešali s rakastimi celicami, nato pa so jih vbrizgali laboratorijskim mišim.

Angleci in televizija

Lastniki angleških filmskih dvoran so sprožili organizirano akcijo proti televizijski konkurenci. S propagandnimi sredstvi prepričujejo gledalce, da je obisk filmske predstave več vreden kot ogledovanje televizijskega platna. Za propagando proti televiziji so angleški lastniki filmskih dvoran zbrali že pol milijona funtov.